

hubentut den desaroyo

jeugdbeleidsplan Curaçao
2006 - 2009

hubentut den desaroyo

jeugdbeleidsplan
van het eilandgebied Curaçao
voor de periode 2006 – 2009

Opstellers:

*Dienst Cultuur en Educatie
Federatie Antilliaanse Jeugdzorg*

Samenvatting

In de visie van het Eilandgebied Curaçao is jeugd een belangrijke bron van ontwikkeling en verdient dus serieuze aandacht. Het formuleren van een specifiek op deze doelgroep gericht beleidsplan is daar een logisch vervolg op.

De Rechten van het Kind, de evaluatie en ervaringen vanuit het vorige Jeugdbeleidsplan, een analyse van de situatie waarin kinderen en jongeren zich op dit moment op Curaçao bevinden en een analyse van actuele ontwikkelingsprogramma's en financieringsbronnen vormen de basis voor dit nieuwe jeugdbeleidsplan.

Op Curaçao¹ valt ongeveer 25% van de totale bevolking onder de categorie 0 – 24 jarigen, oftewel de doelgroep jeugd. Gekeken naar de leefsituatie van deze doelgroep valt een aantal zaken op. Bijna 40% van de jongeren groeit op in een één-ouder-gezin, met een moeder als gezinshoofd. Naast een slechte sociaal-economische situatie wordt Curaçao gekenmerkt door een grote inkomensongelijkheid. Relatieve armoede is daardoor een veel voorkomend verschijnsel. Bijna een kwart van alle Curaçaose huishoudens heeft een bruto jaarinkomen dat lager is dan Naf. 12.000,--.

Gedurende hun schoolloopbaan loopt een relatief grote groep jongeren een achterstand op. Ongeveer een kwart van alle jongeren rondt enkel lagere school af. Het percentage jongeren dat het voortgezet onderwijs met een diploma verlaat is ongeveer 55%. Vergeleken met bijvoorbeeld de Nederlandse situatie is het aantal kinderen dat doorverwezen wordt naar het speciaal onderwijs ongeveer twee maal zo groot. Verder valt op dat het aantal jongeren dat HAVO of VWO volgt en afrondt relatief klein is.

Dat deze onderwijsachtergrond gevolgen heeft voor de toegangsmogelijkheden tot de arbeidsmarkt spreekt voor zich, Curaçao kenmerkt zich door een hoog jeugdwerkloosheidspercentage, namelijk ruim 30%. Behalve aan onderwijsachtergrond is dit jeugdwerkloosheidspercentage in belangrijke mate gerelateerd aan de discrepantie die er blijkt te bestaan tussen de arbeidsplaatsen die beschikbaar zijn, het soort werk dat mensen zouden willen verrichten en de niet altijd reële beeldvorming die mensen hebben ten aanzien van hun arbeidsmogelijkheden.

Jeugd is een brede doelgroep. Om in de beleidsaanbevelingen specifiekere te kunnen zijn is besloten deze brede groep nader te concretiseren. Zo is er een onderverdeling gemaakt in leeftijd, corresponderend met de momenteel op gang zijnde onderwijsinnovaties op de Antillen: de 0 – 4 jarigen, de 5 – 14 jarigen en de 15 – 24 jarigen.

Hoewel het jeugdbeleidsplan expliciet bedoeld is voor alle jongeren op Curaçao wordt naast een leeftijdsgebonden onderverdeling ook onderscheid gemaakt in risico- en niet risicogroepen. Jongeren in een risicosituatie hebben een wezenlijk andere aanpak nodig dan jongeren bij wie de ontwikkeling tot zelfstandige volwassenen "normaal" verloopt. Onder de risico-

¹ Tenzij anders vermeld zijn alle in dit rapport genoemde statistische gegevens over Curaçao afkomstig uit het CBS Census onderzoek 2001

groep vallen kinderen en jongeren die met een of meer van de volgende situaties te maken krijgen: voortijdig schoolverlaten (zonder diploma), criminaliteit, alcohol-, drugs-, of gokverslaving, tienerzwangerschap, verwaarlozing of mishandeling, of een verstandelijke en/of lichamelijke handicap.

Rekening houdend met wat er al is, zowel vanuit de overheid als elders gefinancierd, is tot slot een aantal beleidsuitgangspunten geformuleerd. Daarbij is een onderverdeling gemaakt naar werkveld:

- onderwijs en educatie;
- gezondheid en hulpverlening;
- welzijn en vrije tijd;
- veiligheid;
- werk.

Inhoudsopgave

Samenvatting	3
1. Inleiding	7
2. Theoretisch Kader	9
2.1 Inleiding	9
2.2 Visie op de jeugd	9
2.3 Omschrijving doelgroep jeugd	9
2.4 Verdrag Rechten van het Kind	10
2.5 Resultaten congres "a world fit for us"	11
3. Curaçao anno 2005	14
3.1 Inleiding	14
3.2 Samenlevingsopbouw	14
3.2.1 Bevolkingopbouw naar geslacht en leeftijd	14
3.2.2 Gezinssituatie	14
3.2.3 Armoede	15
3.2.4 Illegaliteit	16
3.2.5 Migratie	16
3.3 Onderwijs	17
3.3.1 Onderwijs- en educatieaanbod	17
3.3.2 Alfabetisme	19
3.3.3 Voortijdig schoolverlaten.....	19
3.4 Arbeidsmarkt	22
3.4.1 Arbeidsmarktsituatie	22
3.4.2 Werkloosheid	23
3.5 Vrijtijdsbesteding	24
3.6 Specifieke doelgroepen	24
3.6.1 Inleiding	24
3.6.2 School-dropouts	24
3.6.3 Jongeren en criminaliteit	25
3.6.4 Jongeren en drugs	27
3.6.5 Tiernermoeders	28
3.6.6 Gehandicapte jeugd	28
4. Analyse huidige situatie	30
4.1 Inleiding	30
4.2 Evaluatie Rechten van het Kind	30
4.2.1 Regeringsrapport	30
4.2.2 NGO-rapport	30
4.2.3 Bevindingen VN Commissie	30

4.3	Overheidsbeleid	32
4.3.1	Landsoverheid	32
4.3.2	Eilandelijke overheid	35
	<i>inhoudelijk</i>	35
	<i>financieel</i>	38
4.4	Andere jeugdontwikkelingsprogramma's	39
4.4.1	SNAYDP	39
	<i>inhoudelijk</i>	39
	<i>financieel</i>	39
4.4.2	Programma NGO-platform Curaçao	40
	<i>inhoudelijk</i>	40
	<i>financieel</i>	41
4.4.3	Particuliere jeugdveld	41
	<i>inhoudelijk</i>	41
	<i>financieel</i>	44
5.	Beleidsuitgangspunten 2006 – 2009	46
5.1	Inleiding	46
5.2	Aanbevelingen	46
5.2.1	Onderwijs en educatie	46
	<i>Voorschoolse educatie</i>	46
	<i>Preventie voortijdig schoolverlaten</i>	47
	<i>Uitbreiding en verbetering aanbod 2^e kans</i> <i>onderwijs</i>	47
5.2.2	Gezondheid + hulpverlening	47
	<i>Jongeren met een verstandelijke beperking</i>	47
	<i>Residentiële en ambulante hulpverlening</i>	48
	<i>Opvoedingsondersteuning</i>	49
5.2.3	Welzijn + vrije tijd	49
	<i>Sociaal-culturele vorming</i>	49
	<i>Jeugdparticipatie en – informatie</i>	50
5.2.4	Veiligheid	51
	<i>Kindermishandeling</i>	51
	<i>Criminaliteit</i>	51
5.2.5	Werk	52
	<i>Werkgelegenheid</i>	52
	<i>Arbeidsmarkttoeleiding</i>	52
5.2.6	Samenvatting	54
5.3	Financiële afstemming	55
5.4	Evaluatie en monitoring	55
6.	Plan van aanpak	57
7.	Bekostiging jeugdbeleid	59
8.	Bijlage: problemen- en doelstellingenboom	61

1 Inleiding

Ondanks de vele problemen van sociaal-economische aard die zich momenteel op het eiland voordoen gaat het met de meeste kinderen en jongeren op Curaçao niet slecht, slechts een gedeelte van de jongeren heeft te maken met serieuze problemen. Met het oog op de toekomst is het belangrijk te investeren in zowel de "gewone" als de kwetsbare jongeren. Alle jongeren verdienen een vanzelfsprekende en gewaardeerde plaats in de samenleving, ze moeten kunnen participeren en zich kunnen ontwikkelen tot zelfstandige individuen. De aandacht moet niet enkel gericht zijn op maatschappelijk kwetsbare jongeren. De nadruk moet komen te liggen op mogelijkheden en ontwikkelingskansen voor *alle* jongeren. Deze positieve insteek staat in dit beleidsplan centraal. Jongeren bepalen de agenda van de toekomst.

Voor u ligt het 3^e Jeugdbeleidsplan Curaçao. Dit plan is in belangrijke mate gebaseerd op de ervaringen uit de vorige plannen. Het vorig jeugdbeleidsplan "Kreando un futuro pa nos tur" is door de Raad voor Integraal Jeugdbeleid geëvalueerd. Geconcludeerd is dat dit jeugdbeleidsplan niet optimaal gebruikt is als basis voor bepaalde keuzes op zowel beleids- als uitvoeringsniveau. Desalniettemin valt op dat toch in de praktijk redelijk veel initiatieven onbewust aansluiting vinden op het jeugdbeleidsplan. Dat geldt zowel voor particuliere als overheidsinitiatieven. Door de overheid wordt nog onvoldoende een koppeling gemaakt tussen het jeugdbeleidsplan en de in zorgcontracten met instellingen af te spreken producten. Hetzelfde geldt voor de financiering. Veel projecten en initiatieven op het gebied van jeugdbeleid blijken door additionele financieringsbronnen bekostigd te worden. Er is weinig afstemming tussen overheids- en particuliere financieringsbronnen.

In dit beleidsplan wordt op deze aspecten uitgebreider ingegaan.

Het nieuwe jeugdbeleidsplan "Hubentut den desaroyo" wordt in 2 vormen uitgegeven. Een uitgebreid beleidsrapport waarbij overzichtelijk een analyse van het jeugdbeleid tot nu toe, een analyse van de Rechten van het Kind, actuele ontwikkelingen, regeringsprogramma's, reeds bestaande jeugdprogramma's en de diverse financieringsstromen op een rijtje gezet worden. Hiervoor is bewust gekozen omdat door de veelheid van achtergrondinformatie, programma's en diversiteit in geldstromen men gemakkelijk door de bomen het bos niet meer ziet. De uitgebreide versie wordt afgerond met een opsomming van beleidsuitgangspunten voor de periode 2006 tot 2009.

De tweede versie is een populaire versie, waarin alleen de beleidsuitgangspunten voor 2006 – 2009 worden weergegeven, aangevuld met een samenvatting van de achtergrondinformatie.

Zoals bij de afgelopen 2 beleidsplannen het geval was, is ook nu weer het verdrag van de Rechten van het Kind als richtlijn gebruikt voor het beleid.

Voor u ligt de uitgebreide versie. Na de inleiding is het theoretisch kader terug te vinden in hoofdstuk 2. In hoofdstuk 3 wordt op basis van de beschikbare data een beeld geschetst van de huidige situatie van kinderen

en jongeren op Curaçao. In hoofdstuk 4 wordt een analyse gemaakt van de huidige situatie die in hoofdstuk 5 vertaald is naar beleidsuitgangspunten en een plan van aanpak. In hoofdstuk 6 wordt tenslotte een financiële paragraaf uitgewerkt.

De conceptversie van het Jeugdbeleidsplan is tijdens een workshop met lidorganisaties van de Federatie Antilliaanse Jeugdzorg gepresenteerd aan organisaties in het veld. De door deze organisaties gemaakte opmerkingen zijn verwerkt. Daarnaast is het concept rapport met een aantal jongeren van Hòben Goberná in Youth Station, de jongerenontmoetingsplek van de Openbare Bibliotheek, besproken. Het is ook besproken met de jongeren die Curaçao hebben vertegenwoordigd op de in oktober op St. Maarten gehouden Youth Summit. Beide groepen jongeren hebben te kennen gegeven dat ze zich sterk kunnen herkennen in dit jeugdbeleidsplan. Ook de door hun gemaakte opmerkingen zijn in de eindversie verwerkt.

Binnen de Dienst Cultuur en Educatie is het rapport uitgebreid aan de orde gekomen en tot slot is het plan getoetst in een workshop "Logical Framework", georganiseerd door SNAYDP. Deze workshop is bijgewoond door vertegenwoordigers vanuit verschillende overheids- en niet-gouvernementele organisaties. Het eindproduct van deze workshop zijn de probleem- en doelstellingenboom, die als bijlage aan dit jeugdbeleidsplan zijn toegevoegd. Geconcludeerd kan worden dat het concept jeugdbeleidsplan en de resultaten vanuit deze workshop zeer nauw op elkaar aansluiten.

2 Theoretisch kader

2.1 Inleiding

Het kind heeft rechten, die op internationaal niveau zijn vastgelegd in de Verklaring van de Universele Rechten van de Mens (1948) en in het Verdrag van de Rechten van het Kind (november 1989). Op de Antillen is op 16 januari 1998 dit laatste verdrag ondertekend. De inhoud van het verdrag vormt de basis van de visie op de jeugd die we in dit beleidsplan willen hanteren. Ook de door kinderen binnen de VN zelf aangegeven doelstelling zoals vastgelegd in "a world fit for us" worden hierbij meegenomen.

Verder wordt, om uiteindelijk specifiek voor de Curaçaose situatie duidelijkere prioriteiten te kunnen stellen, de doelgroep jeugd nader gespecificeerd.

2.2 Visie op de jeugd

De jeugd is een zeer belangrijke bron van ontwikkeling en is een sleutel voor sociale verandering, economische ontwikkeling en technologische vernieuwing. Het beleid ten aanzien van de jeugd is van grote invloed op de toekomstige sociale en economische ontwikkeling van de Curaçaose samenleving. Alle jongeren moeten de gelegenheid krijgen om zich geestelijk en lichamelijk te ontwikkelen, zij moeten goede kansen krijgen op participatie en integratie in de samenleving. Dit komt duidelijk tot uitdrukking in het Verdrag van de Rechten van het Kind.

2.3 Omschrijving doelgroep jeugd

Tot nu toe is in het jeugdbeleidsplan de doelgroep jeugd steeds vastgesteld als: alle kinderen en jongeren op Curaçao in de leeftijd van 0 – 24 jaar. Ook in dit beleidsplan zal deze definitie gehanteerd blijven. Er worden dit keer echter wel sub-categorieën onderscheiden, op basis van leeftijd en sociale situatie. In leeftijd wordt de doelgroep jeugd in drieën verdeeld:

- 0 – 4 jarigen, overeenkomstig met de voorschoolse periode en de daaraan gekoppelde vroegkinderlijke zorg- en ontwikkeling; In deze leeftijdscategorie vallen 9.373 kinderen, aldus gegevens Census 2001;
- 5 – 14 jarigen, overeenkomstig met de gehanteerde leeftijdscategorie binnen het funderend onderwijs. In deze leeftijdscategorie vallen 21.730 kinderen, aldus gegevens Census 2001;
- 15 – 24 jarigen, overeenkomstig categorie voortgezet onderwijs en overigen. In deze leeftijdscategorie vallen volgens het Censurapport 2001 in totaal 15.985 jongeren.

Gerelateerd aan de sociale situatie wordt een onderscheid gemaakt in risico- en niet risicogroep. Met de niet-risicogroep wordt bedoeld op de kinderen van 0 – 24 die een normale ontwikkeling doormaken, hun

kindertijd zonder al te grote problemen doorlopen, school verlaten met een diploma, etc..

De groep risicojongeren kan als volgt nader gespecificeerd worden:

- kinderen / jongeren die voortijdig school verlaten (zonder diploma);
- kinderen / jongeren die met criminaliteit in aanraking zijn gekomen;
- kinderen / jongeren met een verslavingsprobleem;
- tienermoeders;
- kinderen / jongeren die in een situatie van verwaarlozing / mishandeling terecht zijn gekomen
- gehandicapte kinderen / jongeren;
- multi-problem jongeren, oftewel kinderen / jongeren die met meer dan één van de hierboven geschetste risico's te maken krijgen.

2.4 Verdrag Rechten van het Kind²

Het Verdrag van de Rechten van het Kind is een verdrag tussen landen dat is opgesteld door de Verenigde Naties en op 20 november 1989 in New York is getekend. Inmiddels hebben 85% van alle landen van de wereld dit verdrag officieel erkend. De Antillen hebben dit verdrag in 1998 ondertekend. Middels diverse voorschriften geeft dit Verdrag aan hoe landen met hun kinderen om moeten gaan. Ondertekening van dit Verdrag betekent dat men zich moet houden aan en verantwoordelijk is over de genoemde afspraken.

De Rechten van het Kind kunnen in 4 hoofdgroepen worden opgedeeld, waarvoor 2 belangrijke hoofdregels gelden:

- alle kinderen hebben recht op liefde, persoonlijke aandacht en zorg;
- alle kinderen zijn gelijkwaardig.

De 4 hoofdgroepen zijn:

- **“zorg voor me” rechten**
(het gaat hierbij om alle belangrijke dingen die een kind nodig heeft om te kunnen leven en zich te kunnen ontwikkelen)
 - recht op voldoende en gezond eten
 - recht om naar school te gaan
 - recht op een goede gezondheidszorg
 - recht om te spelen
- **“blijf van me af” rechten**
(deze regels beschermen het kind tegen alles wat hem of haar schade kan toebrengen)
 - geen enkel kind mag gedwongen worden om te werken

² Bron: *Samenvatting uitvoering van de Rechten van het Kind op de Nederlandse Antillen, Task Force, november 2001*

- geen enkel kind mag mishandeld worden
- geen enkel kind mag het slachtoffer worden van oorlog en geweld
- geen enkel kind mag slachtoffer worden van seks

- **“ik heb een mening” rechten**
(deze afspraken gaan over het recht dat een kind heeft om mee te doen)
 - een kind mag zijn mening zeggen
 - een kind mag zijn eigen geloof hebben
 - een kind mag zijn eigen vrienden en vriendinnen kiezen
 - een kind heeft recht op informatie die voor hem of haar belangrijk is

- **“ik heb extra zorg nodig” rechten**
(deze regels zijn speciaal voor kinderen die extra zorg nodig hebben)
 - kinderen die geestelijk of lichamelijk gehandicapt of chronisch ziek zijn
 - kinderen zonder of gescheiden van familie
 - kinderen die gevlucht zijn
 - kinderen die in aanraking zijn gekomen met politie en justitie

2.5 Resultaten congres “a world fit for us”³

Op 26 april 2002 werd in New York een speciale sessie door de Verenigde Naties georganiseerd waarbij kinderen vanuit de hele wereld geconsulteerd werden over hun mening over de toekomst. Zij formuleerden doelstellingen voor 2010, gericht op betere ontwikkelingsmogelijkheden voor kinderen, vastgelegd in het document “a world fit for us”. Kort samengevat betreft het de volgende doelstellingen, die corresponderen met de prioriteitsgebieden zoals vastgesteld door UNICEF:

- **stimuleren van gezonde ontwikkeling**
 - een wereldwijde afname van het sterfte cijfer van kinderen van 0 – 5 jaar met 1/3;
 - een wereldwijde afname van sterfte van moeders bij de geboorte van 1/3;
 - vermindering van ondervoeding bij kinderen onder de 5 jaar met minstens 1/3;
 - vermindering van het percentage huishoudens dat geen toegang heeft tot hygiënische sanitaire voorzieningen en veilig drinkwater met minstens 1/3
 - de ontwikkeling en uitvoering van ontwikkelingsplannen op het gebied van de voorschoolse periode, om de psychische, sociale, emotionele, spirituele en cognitieve ontwikkeling van kinderen te stimuleren;

³ Uit: website Unicef: www.unicef.org en document “a World fit for us”.

- ontwikkeling en implementatie van nationaal gezondheidsbeleid op het gebied van fysieke en mentale gezondheid voor volwassenen, met duidelijke doelstellingen en indicatoren;
 - uiterlijk 2015 heeft iedereen op de één of andere manier toegang tot primaire gezondheidszorg met betrekking tot "reproductive health".
- **voorzien in kwalitatief goede educatie**
 - het uitbreiden en verbeteren van ouder- en kindzorg binnen consultatiebureau's inclusief voorschoolse educatie, specifiek voor kwetsbare doelgroepen;
 - zorgdragen voor een afname van het aantal kinderen dat het primair onderwijs voortijdig verlaat met minstens 50% en zorgdragen voor een participatiegraad van minstens 90% in 2010 in het basisonderwijs dan wel een alternatief programma;
 - elimineren van verschillen in de participatie van jongens en meisjes in het basis- en voortgezet onderwijs in 2005, leidend tot gelijke participatie van jongens en meisjes in 2015;
 - het verbeteren van alle aspecten van kwalitatief goed onderwijs, om zo zorg te dragen voor een betere alfabetisering en basisvaardigheden;
 - er voor zorgdragen dat voorzien wordt in de leerbehoefte van alle jongeren, in de vorm van toegang tot adequate leer- en vaardigheidsprogramma's;
 - het uiterlijk 2015 bereiken van een verbetering van 50% op het gebied van alfabetisering, met specifieke aandacht voor vrouwen.
 - **bescherming tegen mishandeling en misbruik**
 - het beschermen van kinderen tegen alle vormen van misbruik, verwaarlozing, uitbuiting en geweld;
 - het beschermen van kinderen tegen de impact van gewapende conflicten;
 - het beschermen van kinderen tegen alle vormen van seksuele exploitatie;
 - het nemen van onmiddellijke en adequate maatregelen om kinderarbeid te elimineren;
 - het verbeteren de algemene levensstandaard van kinderen, met name kinderen die leven in moeilijk omstandigheden.
 - **preventie van HIV/AIDS**
 - het realiseren van een afname van het voorkomen van HIV onder jonge mannen en vrouwen van 15 – 24 jaar met 25% in de meest door HIV/AIDS getroffen gebieden en in 2010 een afname van 25% wereldwijd;
 - het uiterlijk 2005 realiseren van een afname van 20% van het aantal babies dat geïnfecteerd met HIV geboren wordt, oplopend tot 50% in 2010, o.a. door er voor te zorgen dat

- 80% van de zwangere vrouwen toegang heeft tot adequate informatie en medische zorg op dit gebied;
- het ontwikkelen en implementeren van nationaal beleid en strategieën gericht op het versterken van gouvernementele-, familie-, en gemeenschaps capaciteiten en zo een gemeenschap te creëren die ondersteunend kan opereren bij de zorg voor en opvang van HIV/AIDS geïnfecteerden; inclusief adequate counselling en psychosociale ondersteuning, onderdak, toegang tot goede voeding en gezondheids- en sociale voorzieningen.

Deze doelstellingen zijn unaniem door alle VN lid-staten geaccepteerd en inhoudelijk voor een gedeelte ook absoluut op de Curaçaose situatie van toepassing.

3. Curaçao anno 2005

3.1 Inleiding

In dit hoofdstuk wordt nader ingegaan op de opbouw van de Curaçaoose samenleving. Met name de aspecten die iets zeggen over de situatie van kinderen en jongeren komen aan bod. Per item worden conclusies getrokken uit de cijfers van met name het Bevolkingsonderzoek dat CBS in 2001 heeft uitgevoerd.

3.2 Samenlevingsopbouw

3.2.1 Bevolking naar geslacht en leeftijd

In de loop van decennia is de bevolking steeds meer ontgroend (het aandeel jongeren 0-14 jaar neemt af) en vergrijsd (het aandeel 65 jarigen en ouder neemt toe). Maakten de jongeren in 1960 nog 41,5% van de totale bevolking uit, in 1992 was dat nog maar 25,9% en in 2001 is het 24,5%⁴. De belangrijkste verklaring voor dit verschijnsel is de toename van het immigratiecijfer van jongeren door de slechte economische omstandigheden op het eiland.

3.2.2 Gezinsituatie

Het gemiddelde huishouden bestond in 2001 uit 3,0 personen. Dat is een flinke daling ten opzichte van 1992 toen het gezin gemiddeld uit 3,5 personen bestond. Deze daling is een voortzetting van de trend die zich sinds 1981 voordeed toen de gemiddelde huishoudgrootte 4,3 was. In vergelijking met 1992 valt een duidelijke toename van kleinere huishoudens te constateren. Zo nam het percentage alleenstaanden toe van 15,7% naar 18,3% en het percentage huishoudens bestaande uit twee personen van 20,2% naar 25,2%⁵.

Tweederde van de huishoudens (66,2%) bestaat uit één kerngezin⁶, eventueel met inwonende; 12,3% van de huishoudens bestaat uit twee of meer kerngezinnen eventueel met inwonende. In de overigen huishoudens, 21,5% komt geen kerngezin meer voor. Deze laatste groep bestaat uit alleenstaande of huishoudens bestaande uit meerdere personen die samenwonen, zoals stagiaires die samen een huis hebben gehuurd. In 39% van de huishoudens staat een vrouw aan het hoofd. In 1992 was dat 36%⁷.

In de hele samenleving wordt de beperkte rol die vaders in sociaal opzicht in de gezinsituatie spelen gezien als een belangrijk probleem in het kunnen bieden van evenwichtige ontwikkelingsmogelijkheden aan kinderen en jongeren.

⁴ Bron: Enkele voorlopige uitkomsten van Census 2001 Curaçao, CBS augustus 2001

⁵ Bron: Enkele voorlopige uitkomsten van Census 2001 Curaçao, CBS augustus 2001

⁶ Een kerngezin bestaat uit een 'biologische eenheid', zoals bijvoorbeeld een vader en moeder met kind(eren), een moeder met kind(eren) of een vader met kind(eren).

⁷ Bron: Enkele voorlopige uitkomsten van Census 2001 Curaçao, CBS augustus 2001

3.2.3 Armoede

Armoede staat de laatste jaren volop in politieke en maatschappelijke belangstelling. Vele maatschappelijke problemen waaronder migratie, criminaliteit en drugsgebruik worden in verband gebracht met armoede. Dat armoede op Curaçao wijd verbreid is wordt algemeen aanvaard, maar relevante, en vooral consistente, cijfers zijn niet voorhanden.

Om een beeld te kunnen vormen over armoede is het belangrijk om een eenduidige definitie van armoede en de armoedegrens te hebben.

Door het Centraal Bureau voor de Statistiek op Curaçao wordt armoede als volgt gedefinieerd:

de onmogelijkheid van een huishouden om te voorzien in de elementaire behoeften aan voeding, kleding, huisvesting en opleiding⁸.

Door Reda Sosial wordt het begrip armoede omschreven aan de hand van de theorie van Townsend (1979)⁹:

Armoede is meer dan het missen van middelen om aan toereikend voedsel te komen of een bepaalde levensstandaard te bereiken. Van armoede is ook sprake als personen geen toegang hebben tot voorzieningen die voor anderen wel openstaan en als mensen niet kunnen participeren in maatschappelijk gebruikelijke activiteiten, zoals het onderhouden van sociale relaties.

Armoede kent dus meerdere dimensies: hoogte van inkomen, oftewel de materiële levensstandaard, de kwaliteit van het sociaal functioneren en de perceptie van de eigen situatie.

De meest recente en uitgebreide informatie over armoede is terug te vinden in een tweetal onderzoeken van Reda Sosial¹⁰. Deze onderzoeken hebben zich gericht op 6 wijken op Curaçao, Soto, Kanga/Dein, Seru Grandi, Berg Altena, Otrobanda en Rooi Santu. De cijfers van deze onderzoeken zijn niet statistisch representatief voor de totale bevolking van Curaçao maar geven wel een goed beeld van de leefsituatie van mensen in marginale posities.

Als Curaçao vergeleken wordt met omliggende Caribische en Latijns-Amerikaanse landen is Curaçao niet arm. Desondanks kan niet ontkend worden dat Curaçao zich geconfronteerd ziet met een hardnekkig armoedeprobleem. In 2001 had 22% van alle Curaçaose huishoudens een bruto jaarinkomen dat lager was dan Ang. 12.000,-. In de 12 armste wijken van Curaçao bedroeg dit percentage zelfs 34%¹¹.

⁸ Bron: Modus Statistisch Magazine jaargang 4 nummer 2 december 1999

⁹ Trabou tin; een drie-sporen aanpak, Reda Sosial, april 2003

¹⁰ Pobresa ban atak'é, een sociaal-economische diagnose van de armoede op Curaçao uit 1999 en Atakando Pobresa; armoedebestrijding door integrale wijkaanpak, uit 2003, Reda Sosial

¹¹ Bron: Atakando Pobresa; armoedebestrijding door integrale wijkaanpak, 2003, Reda Sosial

Curaçao kent een grote mate van inkomensongelijkheid. Tegenover de hierboven geschetste armoede staat het feit dat 20% van de huishoudens ruim 50% van het totale inkomen van het eiland verdient. De 20% rijkste huishoudens verdienen bijna 20 maal zoveel als de 20% armste huishoudens. Bij vergelijking van de armoedesituatie in 1992 en 2001 blijkt bovendien dat de kloof tussen arm en rijk alleen maar groter is geworden¹².

Het feit dat een hoog percentage van de bevolking van een relatief laag inkomen moet rondkomen, werkloos is en/of in marginale wijken woont, heeft invloed op de omstandigheden waarin kinderen opgroeien en opgevoed worden. Het bepaalt in belangrijke mate de keuzes die ouders voor hun kinderen kunnen maken, zowel in materiële als opvoedkundige zin.

Een ander opvallend maatschappelijk randverschijnsel, dat met name in het 2^e rapport van Reda Sosial naar voren komt, is de acceptatie van een groot gedeelte van de bevolking dat het drugscircuit een belangrijk economische bron is voor veel mensen.

3.2.4 Illegaliteit

Het is bekend dat de problemen rondom illegaal op het eiland verblijvende mensen groeien binnen de Curaçaose gemeenschap. Om het aantal illegalen in beeld te brengen is enkele jaren geleden door de gezaghebber van Curaçao de beslissing genomen deze groep de gelegenheid te bieden zich te melden en te laten registreren.

Uit de Census 2001 blijkt dat ongeveer 16% van de Curaçaose bevolking buiten de Nederlandse Antillen en Aruba geboren is. Ruim de helft van deze groep heeft wel de Nederlandse nationaliteit. Van de totale groep mensen die niet op de Nederlandse Antillen en Aruba is geboren en niet de Nederlandse nationaliteit bezit (ongeveer 7% van de totale bevolking) is een groot gedeelte illegaal. Uitgaande van deze cijfers kan ingeschat worden dat er ongeveer 7.000 personen illegaal op het eiland verblijven.

Met het oog op het Verdrag van de Rechten van het Kind is voor kinderen van illegalen in ieder geval wel voorzien in participatiemogelijkheden in het onderwijs.

3.2.5 Migratie¹³

De motieven van migratie zijn meestal van educatieve of economische aard. Met name eind jaren 90 heeft de migratie extreme vormen aangenomen. Tot 1997 was het migratiecijfer positief, vanaf 1997 van - 670 tot in 2000 zelfs bijna -10.000. Samenvattend liep het inwonersaantal op Curaçao terug van ongeveer 154.000 inwoners in 1997 tot ongeveer 130.000 in 2001.

¹² Zie noot 11

¹³ Migratie: het vertrek en de binnenkomst van personen in een (ei)land; het migratiecijfer is het saldo tussen emigratie (vertrekken) en immigratie (binnenkomen)

Hoewel er de laatste jaren absoluut sprake is van een uitbreiding van het middelbaar en hoger onderwijsaanbod op Curaçao vertrekken er nog steeds jaarlijks ongeveer 300 - 500 jongeren voor vervolgonderwijs naar Nederland, Amerika of andere landen in het Caribisch gebied. De tegenbeweging, het aantal jongeren dat direct na afronding van de studie terugkeert, is veel kleiner.

Daarnaast zijn de afgelopen jaren steeds grotere groepen naar Nederland vertrokken op zoek naar een betere levensstandaard dan binnen de moeilijke economische situatie op Curaçao te verkrijgen was. Opvallend bij deze groep was het grote aandeel jongeren zonder schooldiploma en tienermoeders, voor wie het relatief goede sociale zekerheidssysteem in Nederland een aanzuigende werking had.

Echter vanaf 2001 keren steeds meer naar Nederland geëmigreerde Antillianen terug naar hun geboortegrond. Opvallend is wel dat dit over het algemeen niet de doelgroep jongeren betreft.

3.3 Onderwijs

3.3.1 Onderwijs- en educatieaanbod

Het onderwijs op Curaçao kent een grote mate van mogelijkheden vanaf de voorschoolse educatie tot aan het wetenschappelijk onderwijs. Vanwege de nog altijd strakke banden met Nederland zijn de Curaçaose onderwijssystemen grotendeels een weerspiegeling van het Nederlandse onderwijs. De laatste jaren doen zich binnen het onderwijsveld wel de nodige veranderingen en vernieuwingen voor. Die veranderingen vinden plaats beginnend in de voorschoolse zorg tot aan het hoger onderwijs.

Op het gebied van de voorschoolse zorg is eind 2002 door het Eilandgebied Curaçao een nieuw beleidsplan geformuleerd¹⁴. In dit beleidsplan wordt in de vorm van 10 aanbevelingen aandacht besteed aan de optimalisering van het aanbod binnen de vroegkinderlijke zorg en ontwikkeling:

- er dient een vraag- en aanbod onderzoek uitgevoerd te worden om de totaal benodigde capaciteit aan kinderopvangplaatsen vast te kunnen stellen;
- het is aan te bevelen een scheidslijn te trekken tussen subsidie- en vergunningenbeleid, waarbij subsidiebeleid gericht is op het garanderen van kinderopvang voor minder vermogende ouders en het vergunningenbeleid gericht is op het garanderen van de minimale kwaliteitseisen;
- de resultaten van het Coördinatiecentrum Kinder- en Jeugtopvang dienen geëvalueerd te worden;
- de financieringssystematiek van de voorschoolsopvang dient geoptimaliseerd te worden; het onderzoeken van de mogelijkheden van bedrijfsgerichte kinderopvang, het berekenen van een reële kostprijs per kindplaats en een inkomensafhankelijk subsidie-systeem maken hiervan onderdeel uit;

¹⁴ Vroegkinderlijke zorg en ontwikkeling; een beleidskader voor de periode 2003 – 2006, Curaçao december 2002

- de Dienst Cultuur en Educatie onderzoekt de mogelijkheden voor het opzetten en vaststellen van een protocol kindermishandeling voor kinderopvangvoorzieningen;
- het verdient aanbeveling het product opvoedingsondersteuning voor 0 – 4 jarigen nader te specificeren;
- de overheid kan stimulerend optreden door een overlegplatform, bestaande uit alle betrokken actoren, in het leven te roepen waar vroegtijdige zorg en ontwikkeling centraal staat;
- in overleg met SIFMA bespreekt de Dienst Cultuur en Educatie de uitbreidingsmogelijkheden van het aantal LBO- en MBO opleidingsplaatsen;
- de Dienst Cultuur en Educatie bespreekt met SIFMA de uitbreidingsmogelijkheden van het aanbod pedagogische begeleiding;
- in overleg met kinderopvangvoorzieningen en SIFMA ontwikkelt de Dienst Cultuur en Educatie een curriculum vroegkinderlijke zorg en ontwikkeling.

Een aantal van deze aanbevelingen is inmiddels uitgevoerd, andere worden bij de beleidsaanbevelingen van dit jeugdbeleidsplan nogmaals extra aangestipt.

Voor wat betreft het funderend onderwijs is de uitvoering van de vernieuwingen gestart in schooljaar 2002 / 2003. In het funderend onderwijs worden kleuterscholen, basisscholen en de basisvorming geïntegreerd. Het onderwijsaanbod wordt opgedeeld in 3 cycli. De 1^e cyclus is van 4 – 8 jaar, de 2^e cyclus van 8 – 12 jaar en de 3^e cyclus van 12 – 15 jaar. Een belangrijk aspect binnen het funderend onderwijs is de expliciete aandacht voor de verschillen tussen kinderen en de individuele ontwikkelingsmogelijkheden van kinderen.

Voor wat betreft het voortgezet onderwijs is een ontwikkeling in gang gezet waarbij met ingang van schooljaar 2002 / 2003 de vroegere Huisoudscholen, het Lager Technisch Onderwijs (LTO) en MAVO scholen samen zijn gegaan in het Voorbereidend Secundair Beroepsonderwijs (VSO). HAVO/VWO is wel apart binnen het voortgezet onderwijs blijven bestaan.

De laatste jaren kent Curaçao een grote toename in het aanbod op het gebied van beroepsonderwijs. De scholen voor Middelbaar Beroeps Onderwijs worden omgevormd in Secundair Beroepsonderwijs (SBO). Gelet op het wegvallen van het vroegere lagere beroepsonderwijs is dat ook pure noodzaak om jongeren naar de arbeidsmarkt toe te kunnen geleiden.

Daarnaast beschikt het eiland over verschillende opleidingen op HBO en Universitair niveau. Hoewel nog steeds veel leerlingen na het afronden kiezen voor het voortzetten van hun opleidingscarrière in Nederland, de Verenigde Staten of een andere land in het Caribisch gebied, valt op dat een steeds groter aantal leerlingen na de HAVO voor een opleiding op Curaçao kiest.

Aangezien onderwijsbeleid een eigen discipline is binnen het eilandgebied, wordt in dit jeugdbeleidsplan niet verder op de inhoud van het onderwijsbeleid ingegaan, maar verwezen naar de door de Dienst Onderwijszaken ontwikkelde onderwijsbeleidsplannen. Een uitzondering hierop vormen de alternatieve educatie of arbeidsmarkt gerichte trajecten die in een aantal gevallen meer aansluiting vinden bij het jeugdbeleid dan bij het reguliere onderwijsbeleid.

3.3.2 Alfabetisme

In 1992 had 1,6 % van de niet-schoolgaande bevolking van de Nederlandse Antillen in het geheel geen opleiding genoten, oftewel ruim 2000 personen. Er mag vanuit worden gegaan dat bedoelde personen niet kunnen lezen of schrijven. Volgens gangbare internationale definities wordt iemand als analfabeet beschouwd indien deze niet tenminste drie jaren basisonderwijs heeft voltooid. Volgens die definitie komt het percentage analfabeten uit op 3,9 procent. In de Nederlandse Antillen is nooit onderzoek gedaan naar het zogenaamd 'functioneel alfabetisme': het zodanig beheersen van de functies rekenen, schrijven en lezen, dat daarmee een bevredigend functioneren in de maatschappij kan worden bewerkstelligd. Indien men criteria wilt aanleggen om het functioneel analfabetisme in cijfers uit te drukken bij gebrek aan gericht onderzoek en met behulp van bestaand materiaal, dan kan primair gekeken worden naar de vaardigheden die men ontwikkelt tijdens de basisopleiding. Als een lagere beroepsopleiding tenminste moet worden voltooid om voldoende te kunnen functioneren, dan komt het percentage functioneel analfabeten uit op 16 procent. Indien men de grens legt bij tenminste drie klassen lagere school, dan resulteert daaruit een percentage van 5.¹⁵

Op Curaçao bestaat een organisatie die zich in haar dagelijkse werkzaamheden bezighoudt met de problematiek rondom het alfabetisme te weten, Pro Alfa. Een opvallend verschijnsel bij het alfabetiseringswerk van Pro Alfa is dat er de laatste jaren een verschuiving heeft plaatsgevonden in de doelgroep. Waar vroeger de doelgroep hoofdzakelijk uit lokale mensen bestond, bestaat de groep nu steeds meer uit (jonge) immigranten.

3.3.3 Voortijdig schoolverlaten

Om de problematiek rondom voortijdige schoolverlaters c.q. drop-outs in kaart te brengen, dient het een en ander uitgelegd te worden. De uitleg, bijbehorende omschrijving en de beschikbare statistieken hieromtrent zijn voornamelijk afkomstig uit een in 1998 door de landelijke overheid uitgevoerd onderzoek¹⁶. Ook door het CBS is het nodige op een rijtje gezet over dit onderwerp¹⁷.

¹⁵ Bron: Schets van de sociaal economische situatie in de Nederlandse Antillen, CBS, 1999.

¹⁶ Onderwijskwaliteit op de Nederlandse Antillen: voortijdige schoolverlaters, Regering van de Nederlandse Antillen, februari 1998

¹⁷ Schets van de sociaal-economische situatie in de Nederlandse Antillen, CBS, 1999

Aangezien er met diverse definities gewerkt wordt is het belangrijk in de eerste plaats duidelijkheid te creëren over de definitie van voortijdig school verlaters / dropouts.

Voorbeelden van definities die gehanteerd worden zijn:

De landelijke overheid (het voormalige Task Force Antilliaanse Jongeren, tegenwoordig Directie Jeugd en Jongeren)¹⁸, hanteerde de volgende definitie¹⁹:

- *basisschool drop-out:* *leerlingen die voortijdig van de basisschool gaan of verwijderd worden*
- *LBO drop-out:* *leerlingen die vóór het behalen van hun LBO-diploma van school gaan, leerlingen die worden verwijderd wegens wangedrag of vanwege twee keer blijven zitten in dezelfde klas.*
- *MBO drop-out:* *leerlingen die twee keer in dezelfde klas van het MBO blijven zitten en/of de stof niet aankunnen en/of wangedrag vertonen en vanwege één of meer redenen worden verwijderd.*

Het CBS hanteert in haar onderzoeken de volgende definitie:

Het aandeel jongeren (15 t/m 24 jaar) dat de hoogst opgegeven dagopleiding niet voltooid heeft, als percentage van de niet-schoolgaande bevolking van die leeftijdsklasse.

Hierbij gaat het om een brede definitie waarbij het begrip 'voortijdige schoolverlater' letterlijk wordt genomen als het 'verlaten van een begonnen opleiding voordat de opleiding is afgerond'. Binnen deze definitie worden zelfs jongeren die na een afgeronde HBO opleiding de Universiteit niet afronden als drop-out genoteerd. Een dergelijke definitie schaaft de gediplomeerde drop-out gelijk aan de niet-gediplomeerde drop-out. Echter beide groepen hebben niet dezelfde kansen op de arbeidsmarkt en dat is waar het tenslotte om draait als men wil weten wat het drop-out percentage is.

De problematiek die zich hier afspeelt is identiek aan de definiëring die gegeven wordt wanneer iemand wel of niet beschouwd wordt als zijnde analfabeet. Er dient dus uiterst voorzichtig omgegaan te worden met welke cijfers dan ook; de cijfers dienen ten alle tijde gepaard te gaan met de definitie die gehanteerd wordt bij de zoektocht naar drop-outs.

¹⁸ Taskforce Antilliaanse Jongeren is sinds 2001 Directie Jeugd en Jongeren, de landelijke overheidsdienst verantwoordelijk voor jeugd en jongeren.

¹⁹ Martina, Resultaten van een onderzoek naar de oorzaken en de omvang van het drop-out probleem op 17 scholen, 1993

In dit jeugdbeleidsplan wordt gebruik gemaakt van de omschrijving zoals door de Regering van de Nederlandse Antillen wordt gehanteerd²⁰:

Voortijdige schoolverlaters zijn jongeren die nooit aan het voortgezet onderwijs zijn begonnen of die bij het verlaten van het voortgezet onderwijs over geen enkel schooldiploma blijken te beschikken.

Het is vaak niet mogelijk om één oorzaak aan te wijzen, maar het is een samenspel van factoren die voortijdig schoolverlaten tot gevolg kunnen hebben. Veelal wordt een onderscheid gemaakt in de kenmerken van de oorzaken te weten:

- kenmerken van de leerling: de inschatting van de capaciteit, motivatie en de schoolbevinding van de leerling;
- kenmerken van het gezin: gezinssamenstelling, één-ouder gezinnen, sociale milieu, werkloosheid, opleiding van de ouder(s) en onderwijsbetrokkenheid van de ouder(s);
- kenmerken van de school: schooltype, schoolklimaat, sancties, discrepantie tussen school en thuis.

De oorzaken komen niet altijd overeen met de motieven die jongeren zelf aangeven voor hun voortijdig schoolverlaten. Uitgaande van de jongeren zelf wordt een onderscheid gemaakt in push- en pull- factoren:

- push- factoren: hierbij is sprake van afstoting vanuit het onderwijs die de leerling de school doet verlaten. Bijvoorbeeld, tegenvallende prestaties, slechte relaties met leraren, verveling.
- pull-factoren: hierbij is sprake van aantrekking van buiten het onderwijs. Bijvoorbeeld door de arbeidsmarkt, drugs, gezinsverplichtingen.

Aangenomen wordt dat de pull-factoren met name voor reeds gediplomeerden een motivatie vormen om het onderwijs te verlaten en naar werk te zoeken. Push-factoren vormen meestal de motivatie voor niet-gediplomeerden, het betreft dan vooral problemen met de leraren, motivatie etc..

²⁰ Zie noot 13

Ter verduidelijking nog wat cijfers:

Doorstroom

- Het zittenblijverspercentage is hoog. Gemiddeld 17% van de leerlingen blijft één of meerder keren zitten op de basisschool.

Uitval

- Het aantal leerlingen dat alleen de basisschool heeft afgerond schommelt tussen de 23 en 30%.
- 2,5% van de leerlingen stroomt op 15-jarige leeftijd uit het basisonderwijs zonder dat zij toelaatbaar zijn op het voortgezet onderwijs.
- Het percentage leerlingen dat op basis van leeftijd overgaat binnen het lager onderwijs is 6,6%.

Kwaliteit van de uitstroom

- 7% van de leerlingen volgt het speciaal onderwijs, deze vorm van onderwijs wordt sterk overvraagd.²¹
- 48% stroomt door naar het AVO
- 44% stroomt naar het VSBO (voormalig BVO)
- 5,5 % is na de zesde klas niet toelaatbaar in het voortgezet onderwijs en wordt teruggeplaatst op de basisschool.

Ondanks een hoge participatiegraad kent het basisonderwijs een laag intern en extern rendement. Een groot aantal leerlingen kan niet profiteren van kwalitatief goed onderwijs en heeft daardoor geen gelijke mogelijkheden om zich ten volle te ontwikkelen en deel te nemen aan de economische en algemeen maatschappelijke ontwikkeling.

Deze bevindingen hebben in belangrijke mate bijgedragen aan de motivatie te komen tot vernieuwingen in het onderwijs, waaronder de invoering van het funderend onderwijs.

3.4 Arbeidsmarkt

3.4.1 Arbeidsmarktsituatie

Ook de Curaçaose arbeidsmarkt ondervindt de gevolgen van de slechte economische omstandigheden. Ondanks de afname van de beroepsbevolking, als gevolg van de massale migratie, is het arbeidsmarktperspectief de afgelopen jaren niet verbeterd, eerder verslechterd.

Desalnietemin, "Trabou tin", stelt Reda Sosial²². Maar het is opvallend dat een groot gedeelte van de beschikbare arbeidsmarktplaatsen (voor relatief laag opgeleiden) veelal ingenomen wordt door immigranten (met name Haïtianen, Dominicanen, Colombianen en Jamaicanen).

Deze situatie is voornamelijk te verklaren vanuit mentaliteitsoverwegingen. Onderstandtrekkers zijn niet gemakkelijk geneigd de voorzieningen (ziektelkostenverzekering, bepaald inkomen, kortingsmogelijk-

²¹ In het Nederlandse onderwijssysteem wordt zoveel mogelijk participatie in het reguliere onderwijs nagestreefd en wordt uitgegaan van een maximum percentage deelname aan het speciaal onderwijs van 3%.

²² zie noot 8

heden op facilitaire voorzieningen, etc.) die ze vanuit de overheid ontvangen op te geven.

Voor werkzoekenden (zonder onderstandsuitkering) geldt over het algemeen ook een geringe motivatie om de hier boven genoemde arbeidsplaatsen te aanvaarden. Door vrouwen wordt vaak het gebrek aan (geld voor) kinderopvangmogelijkheden opgemerkt. Bovendien speelt bij veel mensen mee dat men door de lage status van bepaalde banen deze niet in willen vullen. Een andere reden is dat mensen arbeidsplaatsen ambiëren die niet aansluiten op opleidings- en ervaringsachtergrond. Tot slot is het aspiratieniveau voor wat betreft hoogte van inkomen bij een grote groep werkzoekenden niet realistisch gekoppeld aan hun mogelijkheden gerelateerd aan opleiding en ervaring. In een onlangs door de Federatie Antilliaanse Jeugdzorg uitgevoerd onderzoek naar toekomst-oriëntatie onder schoolgaande jongeren kwam een soortgelijk beeld naar voren. Bij opvallend veel respondenten sluit het gewenste beroepsperspectief totaal niet aan bij het door de jongeren gevolgde opleidingsniveau.

Voor de hoger opgeleiden wordt een ander probleem, namelijk een tekort, gesignaleerd. Dit tekort is o.a. te verklaren doordat veel jongeren die een hogere beroeps- of universitaire opleiding volgen, deze buiten Curaçao genieten. Slechts weinig jongeren komen na afronding van hun opleiding direct terug naar Curaçao. De invulling van banen die een specialistische opleiding vereisen worden daarom in een aantal gevallen onvermijdelijk door buitenlandse arbeidskrachten ingevuld. Inherent aan de kleinschaligheid van Curaçao is ook het probleem dat voor bepaalde specialistisch hoger opgeleiden geen passend werk op het eiland voorhanden is.

Een ander opvallend verschijnsel in de lokale economie op Curaçao is de toename van het aantal inwoners dat een inkomen genereert vanuit het drugscircuit. Door haar relaties met Nederland en de ligging ten opzichte van drugsproducerende landen in Zuid-Amerika blijkt Curaçao een ideale plaats voor de doorvoer van drugs te zijn. In het armoederapport van Reda Sosial²³ wordt zelfs geconstateerd dat 50% van de inkomens uit het informele circuit drugsgerelateerd zijn. Met name jongeren zijn gemakkelijk te recruterend als drugskoerier, die vervolgens een carrière in het drugscircuit voor ogen hebben. In diverse wijken op Curaçao wordt het bestaan van drugsgerelateerde netwerken inmiddels algemeen onderkend en "normaal" gevonden. Sinds 2003 is deze situatie enigszins aan het veranderen. Met de invoering van een aantal strenge controle maatregelen op de vliegvelden Hato en Schiphol is het steeds moeilijker geworden als drugskoerier succesvol te zijn.

3.4.2 Werkloosheid

In 2001 bestond de beroepsbevolking op Curaçao uit ruim 80.000 personen, waarvan ongeveer 12.000 (15%) als werkloos te boek stond. Voor bijna alle als werkloos geregistreerde inwoners van Curaçao geldt

²³ zie noot 9

dat zij weinig opleidingsachtergrond hebben. Ze hebben enkel basisonderwijs, eventueel aangevuld met enkele jaren lager beroeps- onderwijs. Voor jongeren tot 24 jaar geldt al jaren een werkloosheids- percentage van ongeveer 30%. Dit hoge werkloosheidspercentage is nagenoeg geheel te verklaren vanuit het hoge schooldrop-out- percentage en de geringe geneigdheid arbeidsplaatsen op een lager niveau (zowel qua status als inkomen) in te vullen.

3.5 Vrije tijdsbesteding

Er bestaat een redelijk aanbod aan activiteiten op het gebied van vrije tijdsbesteding voor kinderen en jongeren. Het betreft vooral in verenigingsverband georganiseerde activiteiten zoals sport- en geüniformeerde jeugdgroepen. Met name in sportactiviteiten is op Curaçao goed voorzien, het Curaçaose sportbeleid heeft kinderen en jongeren als belangrijke doelgroep en streeft expliciet het uitvoeren van concrete projecten en activiteiten na²⁴. Het sportaanbod is absoluut als voldoende te beschouwen, de faciliteiten en verenigingen zijn over het algemeen redelijk tot goed geoutilleerd. Als koepelorgaan vervult Fundashon Sedreko een centrale rol in zorgdragen voor sportfaciliteiten en sportmateriaal, kadervorming, deskundigheid en het stimuleren van initiatieven van diverse sport- en recreatieve activiteiten.

Anders is het gesteld met het naschoolse aanbod aan sociaal-culturele activiteiten. In het in 2003 door FAJ uitgevoerde inventarisatieonderzoek naar jeugdfaciliteiten op Curaçao "Ruimte voor de Jeugd" is het ontbreken van structurele naschoolse activiteiten voor vooral de doelgroep 12 – 18 jarigen een van de belangrijkste conclusies²⁵. Daarnaast komt in dit onderzoek sterk naar voren dat er sprake is van onderbezetting van veel voorzieningen, in het bijzonder enkele buurtcentra en clubhuizen voor geüniformeerde jeugdgroepen.

3.6 Specifieke doelgroepen

3.6.1 Inleiding

In deze paragraaf wordt een analyse gegeven van de in hoofdstuk 2 gespecificeerde doelgroepen. Per doelgroep wordt een toelichting gegeven van de huidige situatie op Curaçao. Daarbij is o.a. gebruik gemaakt van het door FAJ uitgevoerde onderzoek naar de belevings- wereld van jongeren in kansarme situaties.²⁶

3.6.2 School-dropouts

In paragraaf 3.3 is dieper ingegaan op de mogelijke achtergronden van voortijdig schoolverlaten, in deze paragraaf wordt een nadere omschrijving gegeven van de doelgroep die het onderwijs voortijdig verlaat.

²⁴ Sportbeleid Curaçao 1999 – 2004; Brug van beleid naar concrete projecten, Projectteam Sportbeleid en Verzelfstandiging Sedreko, februari 1999

²⁵ Federatie Antilliaanse Jeugdzorg, Ruimte voor de jeugd; een inventarisatie onderzoek naar de bestaande faciliteiten voor kinderen en jongeren in verschillende wijken van Curaçao, augustus 2003

²⁶ Mala mucha bou palu; de belevingswereld en het normen- en waardenstelsel van jongeren op Curaçao en Bonaire, Curaçao 2003

De oorzaak van het hoge percentage voortijdig schoolverlaten op Curaçao kan vooral gevonden worden in de onderwijssituatie en de slechte economische- en arbeidsmarkt situatie.

De afgelopen jaren wordt het drop-out percentage²⁷ van jongeren van 14 – 20 jaar op Curaçao geschat op ongeveer 40 - 45%. Opvallend daarbij is de oververtegenwoordiging van jongens, jongens maken ongeveer $\frac{2}{3}$ van deze groep uit. Bij de meisjes is in de meeste gevallen tienerzwangerschap de oorzaak van het voortijdig schoolverlaten. Bijna 85% van de drop-outs is geboren op Curaçao, 15% is elders geboren. Gekeken naar het onderwijstype valt op dat het drop-out percentage veruit het hoogst is bij leerlingen uit het VSBO.

Ook het aantal zittenblijvers wordt op Curaçao over het algemeen hoog ingeschat, hoewel exacte cijfers niet voor handen zijn. Vanuit de leerplichtwet zijn scholen wel verplicht verzuim en zittenblijven bij te houden, maar door gebrek aan capaciteit bij de overheid worden deze gegevens momenteel onvoldoende verwerkt. Uit het beleidsplan van het Openbaar Ministerie, belast met het vervolgen van schoolverzuim, blijkt dat ongeveer $\frac{1}{3}$ van de scholen niet voldoet aan de verzuim- en registratieplicht. Van de wel meldende scholen werden in het schooljaar 2002 / 2003 ongeveer 10.000 verzuimmeldingen ontvangen op een in dat schooljaar geldende leerlingpopulatie van ongeveer 35.000. Ondanks dit schrikbarend hoge aantal meldingen heeft het OM nooit een procesverbaal ontvangen met betrekking tot leerplichtontduiking²⁸. De belangrijkste reden hiervan is het feit dat de verantwoordelijke overheidsdienst niet over bijzondere opsporingsambtenaren ter handhaving van de leerplichtwet beschikt. Vanaf schooljaar 2005 / 2006 proberen de Dienst Onderwijs en het Openbaar Ministerie die probleem gezamenlijk op projectmatige wijze aan te pakken.

Een opvallend bijverschijnsel op Curaçao is het feit dat een behoorlijk aantal kinderen de basisschool (funderend onderwijs tot aan de basisvorming) pas op 14 of 15 jarige leeftijd verlaat. De kenmerken van deze groep is dat ze moeilijk meekunnen in het onderwijs, meerdere keren blijven zitten en uiteindelijk op leeftijd overgaan en het onderwijs verlaten. Aangezien de leerplichtige leeftijd op de Antillen is vastgesteld op 16 jaar brengt dit fenomeen geen problemen in het kader van de leerplichtwet met zich mee.

3.6.3 Jongeren en criminaliteit

Het is moeilijk een concrete omschrijving van deze doelgroep te geven. Hoe deze groep zelf naar hun sociaal-economische situatie en delinquentie kijkt is terug te vinden in een onderzoek van Marion van San²⁹. Weliswaar betreft het hier delinquente Antilliaanse jongeren in

²⁷ uit CBS-census onderzoek 2001

²⁸ uit Beleidsplan Openbaar Ministerie Nederlandse Antillen 2005 - 2006

²⁹ uit San, Marion van, "Stelen en Steken; delinquent gedrag van Curaçaose jongens in Nederland", 1998

Nederland, maar aannemelijk is dat hun visie voor een groot gedeelte vergelijkbaar is met die van jongeren op de Antillen.

Kenmerkend voor deze groep jongeren is het feit dat zij in delinquente sferen terecht komen door een discrepantie tussen de aspiraties van de individuen binnen deze groep ten aanzien van maatschappelijke doelen en de middelen die de maatschappij hun biedt om deze doelen te bereiken. De oorzaak voor zowel het uitvallen van deze groep jongens uit het onderwijs als de deelname aan delinquente activiteiten ligt dus in belangrijke mate in het sociale milieu waarin de jongens verkeren. In dit milieu is vaak sprake van relatieve uitzichtloosheid van levensomstandigheden en daaruit voortvloeiend een gebrek aan maatschappelijke binding. Bovendien heerst er onder deze groep jongeren een soort groepsgeachte van "we hebben toch niks te verliezen" waardoor de afweging in het criminele circuit te stappen relatief gemakkelijk gemaakt wordt. De jongeren willen graag een luxe leven leiden en missen daarvoor het benodigde geld, de wens hier toe is zo groot, en de mogelijkheid een dergelijke positie op legale wijze te behalen zo klein, dat de vaak in eerste instantie impulsieve toevlucht tot illegale middelen voor de betreffende groep snel legitiem wordt. Het is belangrijk deze gedachtegang te doorbreken en de jongeren door middel van andere mogelijkheden in de samenleving meer eigenwaarde en perspectief te bieden.

Uit het onderzoek van M. van San blijkt tevens dat Antilliaanse jongens hoge waarde hechten aan een diploma, op voorwaarde dat het voor een opleiding is waar ze zelf voor gekozen hebben en die bij voorkeur erg praktisch gericht is. Daarnaast kan gesteld worden dat een perspectiefvolle toekomst (bijvoorbeeld het vinden van een baan) wezenlijk is voor het afbreken van bepaalde delinquente gedragingen.

In de praktijk worden op Curaçao jongeren met een OTS door de rechter geplaatst in het Gouvernements Opvoedings Gesticht (GOG). Daar zitten momenteel ongeveer 55 jongeren. Jongeren van 18 jaar en ouder die met justitie in aanraking komen en worden veroordeeld komen terecht in de Bon Futuro gevangenis. Op de Antillen bestaat geen gesloten inrichting voor jeugdige delinquenten jonger dan 18 jaar. Bij gebrek aan een dergelijke voorziening worden ook jongeren tussen de 16 en 18 die een ernstig delict hebben begaan in de Bon Futuro gevangenis opgenomen.

Veruit de meeste jongeren zitten een relatief korte gevangenisstraf uit voor een drugsgelateerd delict. Het betreft veelal jongens en meisjes van gemiddeld 20 jaar die geen opleiding hebben afgerond en maximaal 1 of 2 jaar VSBO hebben gevolgd. Momenteel zitten er ongeveer 200 jongeren van Antilliaanse afkomst uit deze leeftijdscategorie in de gevangenis, waarvan ongeveer 80% man is en 20% vrouw. Jongeren hebben een relatief groot aandeel in de Curaçaose criminaliteit. Van de totale gevangenispopulatie is ongeveer 36% jonger dan 24. Verder valt op dat de leeftijd van de first-offenders daalt en de zwaarte van het delict de afgelopen 2 jaar toeneemt. Waar tot 2002 de meeste jongeren onder de 24 jaar een straf uitzaten voor het plegen

van een drugsgerelateerd delict is er vanaf 2002 sprake van meer overvallen met geweld. De komst van strengere controles op de luchthaven hebben de mogelijkheden om drugs via dat kanaal te smokkelen aanzienlijk verkleind. De toename van het aantal gewapende overvallen wordt door de Curaçaose samenleving expliciet aan deze ontwikkeling gekoppeld. In 2003 zaten 27% van de jongeren t/m 24 jaar een straf uit voor het plegen van een overval (al dan niet met geweld), in 24% van de gevallen was er sprake van een drugsgerelateerd delict, in 14% van de gevallen (poging) tot moord en bij 35% een van de overige delicten zoals diefstal, inbraak, fraude, seksuele delicten, etc³⁰.

Ook bij minder ernstige delicten waarbij een alternatieve straf wordt opgelegd ondervindt de stichting Reclassering, belast met jeugd-reclassering voor 18-24 jarigen, problemen. Er is een ernstig gebrek aan plaatsingsmogelijkheden om jongeren een taakstraf uit te laten voeren. Daarnaast nemen veel jongeren een taakstraf niet serieus.

3.6.4 Jongeren en drugs

Uit de in 2002 / 2003 door de Directie Jeugd en Jongerenontwikkeling uitgevoerde Jeugdmonitor³¹ komt naar voren dat ongeveer 17% van de jongeren het gebruiken van drugs niet verkeerd vindt. Uit dit onderzoek komt ook naar voren dat jongeren een relatief gemakkelijke ingang tot drugs hebben. Ongeveer 9% van de jongeren van 12 tot 24 jaar die bij de monitor betrokken waren hebben aangegeven dat hen op school wel eens drugs te koop zijn aangeboden. Dit percentage wordt hoger naarmate de jongeren ouder worden. Daarnaast krijgen jongens vaker dan meisjes drugs aangeboden. Van de geïnterviewde jongeren van 18 tot 24 jaar heeft 16% van de jongens en 10% van de meisjes het wel eens meegemaakt dat hen op school drugs werden aangeboden.

Voor wat betreft het gebruik van drugs blijkt dat ongeveer 6% van de geïnterviewde jongeren op Curaçao wel eens marihuana heeft gebruikt, 0,6% heeft wel eens base en/of cocaïne gebruikt, en 0,3% heeft wel eens XTC gebruikt.

In het onderzoek dat de Universiteit van Tilburg in samenwerking met FAJ in 2004 heeft uitgevoerd naar de achtergronden van risicogedrag bij Antilliaanse jongeren³² komt bovendien naar voren dat jongeren die bepaalde schooltypes volgen (voornamelijk VSBO-techniek) aanmerkelijk meer drugs zeggen te gebruiken dan jongeren die andere opleidingen volgen.

Gerelateerd aan de toename van de drugsproblematiek bij o.a. jongeren is op Curaçao het hulpverleningscircuit voor verslavingszorg de

³⁰ uit *Projectplan Begeleid / Zelfstandig wonen & Resocialisatie ex-gedetineerde jongeren op Curaçao*, door Federatie Antilliaanse Jeugdzorg & Stichting Reclassering, 2005

³¹ *Directie Jeugd en Jongerenontwikkeling; jeugdmonitor 2002 / 2003; eindrapport + indicatoren voor probleemgedrag bij jongeren op de Nederlandse Antillen*

³² *Relatie tussen persoonlijkheidseigenschappen en risicogedrag bij Antilliaanse jongeren op Curaçao*, C. van Geffen en T. Gumbs, Universiteit van Tilburg, 2004

laatste jaren behoorlijk uitgebreid. Bij de residentiële opvang Brasami is een speciale jongeren vleugel geopend. Bij Fundashon pa Maneho di Adikshon (FMA) is de Unidat pa Hoben opgezet. Binnen deze vorm van ambulante hulpverlening wordt intensieve therapie aan jongeren geboden, waar de ouders bij betrokken worden. Er zijn continue ongeveer 60 jongeren in behandeling bij deze unit. De vraag is groter maar door een tekort aan plaatsingsmogelijkheden kunnen niet meer jongeren opgenomen worden.

3.6.5 Tienermoeders

Het aantal tienermoeders, zoals geregistreerd door CBS, lijkt enigszins af te zijn genomen de afgelopen jaren. Een belangrijke kanttekening bij deze afname is echter het feit dat CBS enkel tienermoeders van 15 t/m 19 jaar registreert. Het opvanghuis voor tienermoeders op Curaçao (Kas Bruder Pius) constateert daarentegen een verschuiving in leeftijd, wat in deze gegevens niet is terug te vinden. Waar voorheen de meeste tienermoeders in de categorie 16 – 18 jarigen voorkwamen, is nu het aantal meisjes dat bij de geboorte van haar eerste kind jonger is dan 15 jaar, gestegen. Het gemiddelde percentage vrouwen dat haar eerste kind krijgt vóór haar 20^e levensjaar blijft ongeveer 11%. Er is echter een groot demografisch bepaald verschil te constateren. In sommige wijken, zoals bijvoorbeeld de Savaan en Koraal Specht, is het percentage tienermoeders ongeveer 25%.

Uit het door FAJ uitgevoerde belevingswereldonderzoek³³ blijkt dat de ondersteuning die jonge moeders nodig hebben zeer verschillend kan zijn. Sommige jonge moeders zijn goed in staat voor hun kind te zorgen, anderen hebben daar duidelijk hulp bij nodig. Een bijkomend probleem van tienerzwangerschappen is dat het in veel gevallen tot voortijdig schoolverlaten leidt en daarmee tot een moeilijker toegang tot de arbeidsmarkt.

Een belangrijke opmerking van jongeren zelf uit het eerder genoemde onderzoek is dat zij o.a. als preventieve aanpak van tienerzwangerschappen pleiten voor meer en andere vormen van seksuele voorlichting waarbij niet zozeer de technische aspecten centraal staan, maar vooral aandacht is voor weerbaarheid en omgaan met gevoelens.

3.6.6 Gehandicapte jeugd

Uit het Census onderzoek van CBS uit 2001 blijkt dat in totaal 848 kinderen van 0 – 14 jaar een of andere handicap hebben. In de leeftijdscategorie 15 – 29 jaar bedraagt dit aantal 1074. Percentagegewijs heeft ruim 3,5% van de bevolking in de leeftijd van 0 – 29 jaar een lichamelijke of verstandelijke handicap of beide. Meer dan de helft (55%) van de personen van 0 – 29 jaar met een handicap heeft een

³³ zie noot 26

lichamelijke beperking, ruim 15% is verstandelijk gehandicapt en voor 30% geldt een meervoudige handicap.

Op Curaçao is een redelijk aantal voorzieningen voor kinderen en jongeren met een verstandelijke en/of lichamelijke handicap voor handen. Binnen de visie van het gehandicaptenbeleid wordt de laatste jaren vooral aandacht besteed aan het zoveel mogelijk bieden van integratiekansen aan gehandicapten in de samenleving. Opleidings- en arbeidsmarkt toeleidende activiteiten maken hiervan onderdeel uit. Dat gaat niet vanzelfsprekend, in het veld is een aantal knelpunten gesignaleerd.

Met name voor de doelgroep verstandelijk gehandicapte jongeren geldt een aantal lacunes. Enkele jaren geleden is op Curaçao een school voor Voortgezet Speciaal Onderwijs aan Zeer Moeilijk Lerende Kinderen (VSO/ZMLK) gestart. Echter de maximum leeftijd voor leerlingen binnen het VSO/ZMLK is, gerelateerd aan het financieringsstelsel zoals voor alle scholen voor voortgezet onderwijs op Curaçao geldt, bepaald op 21 jaar. Deze leeftijdsgrens wordt door betrokkenen in het veld als te laag ervaren, veel verstandelijk gehandicapte jongeren zijn op die leeftijd nog niet klaar voor het verlaten van het onderwijs en plaatsing binnen dagopvang, arbeidsvoorziening of arbeidsmarkt. Het wordt wenselijk geacht de leeftijdsgrens voor deze speciale doelgroep binnen het voortgezet onderwijs te verhogen naar 25 jaar.

Ook bij de plaatsing van verstandelijk gehandicapte jongeren binnen een dagopvang, arbeidsvoorziening of arbeidsmarkt is extra aandacht noodzakelijk. Er is op Curaçao geen coördinerende instantie met specifieke deskundigheid die aan dossiervorming doet. Daarmee wordt het moeilijk te voldoen aan de wens om voor iedere verstandelijk gehandicapte schoolverlater een geschikte plek te realiseren. Bovendien zijn er binnen de huidige situatie onvoldoende geschikte plekken voorradig.

4. Analyse huidige situatie

4.1 Inleiding

In het vorige hoofdstuk is een uitgebreide uiteenzetting gegeven over de samenlevingsopbouw op Curaçao. Naast deze informatie is het belangrijk, alvorens te komen tot een nieuw jeugdbeleidsplan, om recent beleid, overheidsvoornemens en reeds bestaande programma's voor kinderen en jongeren te analyseren.

Hieronder wordt daarom nader ingegaan op ontwikkelingen in het kader van de Rechten van het Kind, overheidsbeleid en andere jeugd-ontwikkelingsprogramma's.

4.2 Evaluatie Rechten van het Kind

4.2.1 Regeringsrapport

In 2001 is door de Directie Jeugd en Jongeren, als verantwoordelijke op landsniveau voor de uitvoering van de Rechten van het Kind, een evaluatierapport opgesteld: Implementation of the Convention on the Rights of the Child. In dit rapport zijn, aan de hand van alle artikelen van de Rechten van het Kind per eiland naar beleid, uitvoering en knelpunten gekeken. De resultaten van deze inventarisatie zijn in juni 2002 gepresenteerd aan de verenigde Naties in Genève.

4.2.2 NGO-rapport

Vanwege het gebrek aan duidelijke betrokkenheid vanuit het veld heeft de Verenigde Naties aan de NGO-sector gevraagd een schaduwrapport op te stellen, om op die manier de visie van de overheid en de NGO-sector met elkaar te kunnen vergelijken. Voor de Antillen is een schaduwrapport, "Netherlands Antilles NGO report on the implementation of the convention on the rights of the child", opgesteld vanuit een samenwerkingsverband van 2 NGO's, SIFMA en de Federatie Antilliaanse Jeugdzorg.

4.2.3 Bevindingen VN Commissie

Door de Commissie van de Rechten van het Kind is bezorgdheid uitgesproken over de duidelijke scheiding tussen het overheids- en NGO-rapport. Meer en duidelijkere samenwerking is aanbevolen. Zo ook is het belangrijk zorg te dragen voor meer bekendheid over de inhoud van de Rechten van het Kind bij zowel ambtenaren, professionele instellingen als de gewone bevolking. Een bewustwordingscampagne op dit terrein wordt zeker niet overbodig geacht en ook opname in het onderwijscurriculum van alle onderwijstypes wordt hierbij aanbevolen.

Met betrekking tot wetgeving constateert de Commissie een aantal verbeteringen. O.a. de invoering van het nieuwe Burgerlijk Wetboek in

2001, waarmee is zorggedragen voor het elimineren van discriminatie tussen wettige en onwettige kinderen en het verlagen van de meerderjarigheidsgrens van 21 naar 18 jaar. Ook het verlagen van de minimumleeftijd voor toegang op de arbeidsmarkt naar 15 jaar en het invoeren van onderwijsvernieuwingen voor kinderen van 4 – 15 jaar wordt toegejuicht. Echter het is wel belangrijk dat zorggedragen wordt voor meer informatieverstrekking aan de bevolking hierover. Daarnaast stelt de Commissie dat vergeleken met 4 jaar geleden op de Antillen een duidelijker structuur voor de verantwoording en controle op de Rechten van het Kind is gerealiseerd. Aan de vormgeving van monitoring dient wel meer aandacht besteed te worden. Hieraan is recentelijk door de Directie Jeugd en Jongeren een aanvang gegeven, in de vorm van het Handhavend Toezicht Jeugd en Jongeren.

Minder positief is de Commissie over de gevolgen van de slechte economische omstandigheden op de Antillen en de impact daarvan op werkgelegenheid en armoede. Het verzamelen van concrete data zou hier een belangrijk onderdeel van moeten vormen.

Daarnaast is door de Commissie een aantal verbeterpunten genoemd in relatie tot algemene beginselen van de Rechten van het Kind:

- Aanpassing en verbetering van wetgeving in relatie tot discriminatie van kinderen (o.a. m.b.t. toegang tot onderwijs, gezondheidszorg en sociale voorzieningen voor illegale kinderen).
- Aangezien moord een van de belangrijke doodsoorzaken van jongeren blijkt te zijn, zijn onderzoek en maatregelen op dit gebied op zijn plaats.
- Jongerenparticipatie wordt onvoldoende vormgegeven, er zijn weinig jeugdadviesraden actief en het jeugdparlement bestaat uit slechts een kleine groep jongeren onder de 18 jaar. O.a. binnen het onderwijs moet meer aandacht aan betrokkenheid van en uitdrukingsmogelijkheden voor jongeren besteed worden.
- De aanzet voor Advies- en Meldpunten Kindermishandeling wordt in principe vanuit de overheid ondersteund, maar op het gebied van wetgeving, training, advies, hulpverlening met betrekking tot kindermishandeling kan het nodige verbeterd worden.
- Er is sprake van bezorgdheid, door problemen die (met name één-ouder) gezinnen hebben met de opvoeding van hun kinderen inclusief de gesignaleerde behoefte aan opvoedingsondersteuning.
- Er moet meer druk uitgeoefend worden op die invulling van de verantwoordelijkheid van de afwezige ouder (o.a. financieel).
- Verbetering van de kwantiteit en kwaliteit van residentiële jeugdhulpverlening is noodzakelijk.
- De toegang tot basisgezondheidszorg moet verbeterd worden, evenals de toegang van jongeren tot "reproductive health-care".

- Met betrekking tot gehandicapte kinderen is meer ondersteuning van ouders noodzakelijk en moet zorggedragen worden voor meer integratiemogelijkheden in de samenleving.
- Op het gebied van onderwijs, cultuur en educatie is sprake van hoge drop-out percentages, vooral bij jongens, onvoldoende goed opgeleide onderwijsstaf, relatief hoge mate van ongeletterdheid bij kinderen. Maatregelen op dit terrein zijn absoluut noodzakelijk, o.a. in de zin van het verbeteren van het onderwijs, stimuleren dat zwangere tienermeisjes hun opleiding afronden, uitbreiding mogelijkheden speciaal onderwijs, uitbreiding niet-formele educatie, organisatie van meer verantwoorde naschoolse activiteiten.
- Door het ontbreken van een jeugdgevangenis zijn er weinig tot geen mogelijkheden voor justitiële opvang van jongeren. Opvang in een gevangenis met volwassenen is onwenselijk.

4.3 Overheidsbeleid

4.3.1 Landsoverheid

De landsoverheid vervult ten aanzien van jeugdangelegenheden hoofdzakelijk een randvoorwaardelijke rol. Het gaat dan met name om het voorbereiden en invoeren van noodzakelijke wet- en regelgeving. Binnen dit kader is de verantwoordelijke overheidsdienst, Directie Jeugd en Jongerenontwikkeling, momenteel bezig met het treffen van voorbereidingen voor de invoering van een Wet op de Jeugdzorg³⁴ en het invoeren van Handhavend Toezicht Jeugd en Jongeren³⁵. In de Wet op de Jeugdzorg wordt vastgelegd wat er minimaal aan (jeugd)voorzieningen op de Antillen aanwezig zou moeten zijn. Er worden zorgtypen onderscheiden³⁶:

- zorg binnen basisgezondheids- en welzijnsvoorzieningen
deze zorg is gericht op het waarborgen van mogelijkheden tot overleven en ontwikkelen, zoals het recht op een ziektekostenverzekering en zorg voor kinderen met een handicap (AVBZ)
- zorg in de preventieve (primaire, secundaire en tertiaire) sfeer
hierbinnen wordt een onderscheid gemaakt in leeftijdscategorieën; 0-4 jarigen krijgen zorg vanuit de consultatiebureau's, 4-12 jarigen vallen onder de schoolgezondheidszorg, 12-19 jarigen vallen onder de zorg voor adolescenten
- zorg binnen voorzieningen voor onderwijs
het betreft hier vernieuwende initiatieven die gericht zijn op leerlingen met problemen / moeilijkheden die potentieel nadelig zijn voor hun ontwikkeling
- zorg binnen voorzieningen binnen de justitiële lijn
hieronder vallen reïngingen ten aanzien van het gezag over en de bescherming van minderjarigen waaronder bijvoorbeeld de OTS regeling.

Het Handhavend Toezicht Jeugd en Jongeren is een initiatief om de uitvoering van het Verdrag van de Rechten van het Kind te monitoren en controleren.

³⁴ Concept Beleidskader Landsverordening op de Jeugdzorg, Directie Jeugd en Jongeren, versie april 2004

³⁵ Startnotitie Handhavend Toezicht Jeugd en Jongeren, Directie Jeugd en Jongeren, maart 2003

³⁶ zie noot 34

In de randvoorwaardelijk sfeer ligt ook het verzamelen van relevante onderzoeksgegevens, zoals de Jeugdmonitor³⁷.

Op reguliere basis wordt door de landelijke overheid een aantal jeugdvoorzieningen gefinancierd en in stand gehouden die een landelijk bereik hebben. Het betreft (semi) justitiële voorzieningen zoals Gouvernementsopvoedingsgesticht (GOG), Reclassering, Gezinsvoogdij, Voogdijraad en de financiering van kinderen die door de rechter in andere residentiële instellingen op Curaçao zijn geplaatst.

Hoewel het geen primaire taak van de landelijke overheid is om in uitvoerende zin met projecten op eilandelijk niveau bezig te zijn gebeurt dat in de praktijk wel, o.a. in de vorm van een programma als het Urgentieprogramma Jeugd en Jongeren³⁸. Inhoudelijk was dit programma opgedeeld in 3 subprogramma's en zijn concreet de volgende projecten uitgevoerd:

- **subprogramma preventie**

- Opvoedingsondersteuning*

- Een serie trainingen voor groepen ouders, op buurtniveau, met kinderen binnen de naschoolse opvang van Mas Skol. Dit programma is gedeeltelijk gecontinueerd na afloop van de financiering uit het Urgentieprogramma via Fundashon Desarojo i Progreso.

- Mas Skol*

- Een naschools opvangprogramma voor kinderen in het basisonderwijs. Hoewel er al een bestaand programma naschoolse opvang was, is bij de start van Mas Skol besloten dit project onder een eigen organisatie te laten functioneren. Na afloop van het project (eind 2003) worden de activiteiten gecontinueerd en is alsnog door het eilandgebied Curaçao besloten alle naschoolse opvang activiteiten binnen één organisatiestructuur onder te brengen, namelijk Fundashon Desarojo i Progreso.

- Ropes Courses*

- Door Fundashon Kòrsou 4-S zijn survivalprogramma's aangeboden waarbinnen aandacht wordt besteed aan ethische waarden, karaktervorming en de ontwikkeling van een positief zelfbeeld. Deze trainingen worden vanaf 2005 door met financiering vanuit het Eilandgebied Curaçao gecontinueerd.

- Opstap Opnieuw*

- In 7 achterstandswijken hebben ouders met kinderen in de leeftijd van 4 tot 6 jaar opvoedingsondersteuning aangeboden gekregen om opvoedingsproblemen in een vroeg stadium op te pakken en aansluiting op het basisonderwijs te realiseren.

³⁷ zie noot 24

³⁸ Urgentieprogramma Jeugd en Jongeren, Taskforce Antilliaanse Jongeren, 2000

Na afronding van de projectperiode binnen het urgentieprogramma is het project ter financiering bij andere donoren voorgelegd. Afhankelijk van de uitkomst van deze exercitie zal het project ook ter financiering aan het eilandgebied voorgelegd worden.

- **subprogramma tweede kans**

Leer/werktrajecten

Aan kansarme schooldrop-outs tot en met 24 jaar is door FEFFIK een arbeidsmarkttoeleidend traject aangeboden met aandacht voor sociale- en beroepsvaardigheden (richting horeca assistent, aankomend koelmonteur, aankomend verkoopmedewerker en aankomend restauratie medewerker). Deze opleidingen zijn na afloop van het Urgentieprogramma zoveel mogelijk in het reguliere aanbod van FEFFIK opgenomen.

Schakelklas / de Sprinkplank

Een project waarbij anderstalige kinderen binnen het basisonderwijs een gedeelte van de schooltijd in een schakelklas opgevangen worden om bijgespijkerd te worden op taal en zo min mogelijk achterstand op te lopen.

Na afloop van de projectperiode is dit project overgenomen door het eilandgebied en wordt in de uitvoering gecoördineerd door Sentro pa Guia Edukashonal (SGE).

- **subprogramma resocialisatie**

Ambulante hulpverlening aan jonge drugsverslaafden

Aan jongeren met problematisch alcohol- en drugsgebruik wordt ambulante hulp geboden, gericht op het voorkomen van schooluitval en het vergroten van de kansen. Dit project is na afloop van de projectfase gecontinueerd en wordt nu, welliswaar in beperktere omvang, op reguliere basis uitgevoerd door de Fundashon pa Maneho di Adikshon (FMA).

Hoewel een aantal van de voor Curaçao uitgevoerde projecten inhoudelijk redelijk aansloten op sommige in het jeugdbeleidsplan gestelde doelen, is er geen sprake geweest van optimale afstemming met dit jeugdbeleidsplan.

Als follow-up op het Urgentieprogramma Jeugd en Jongeren bekijkt de Directie Jeugd en Jongerenontwikkeling momenteel de mogelijkheden voor een vervolgaanbod dat zich in het bijzonder richt op arbeidsmarktgerichte trajecten.

Verder is door het Parlement van de Antillen onlangs besloten tot het invoeren van een Sociale Vormingsplicht³⁹. Met de invoering van de Sociale Vormingsplicht wil de overheid jongeren van 16 t/m 24 jaar die op de Antillen wonen en om welke reden dan ook het lager of hoger voortgezet onderwijs niet met een diploma hebben afgerond een 2^e kans bieden. Ingebed in een wettelijk kader kent de Sociale

³⁹ Staten van de Nederlandse Antillen; Landsverordening Leerwerktrajecten en Vormingsplicht

Vormingsplicht een verplichtend karakter, alle jongeren die aan de criteria voldoen zijn verplicht te participeren. Het wettelijk kader is inmiddels goedgekeurd door de Staten. De coördinatie van de vormingsplicht ligt in handen van de Directie Jeugd en Jongerenontwikkeling. De organisatie van uitvoeringstrajecten ligt op eilandsniveau voor wat betreft Curaçao bij de Dienst Cultuur en Educatie die hiervoor een projectbureau heeft ingericht.

In 2005 is de Sociale Vormingsplicht op 3 eilanden op pilotbasis⁴⁰ gestart, waarvan 110 deelnemende jongeren op Curaçao. Deze jongeren, die geworven zijn vanuit een steekproef van het Centraal Bureau voor Statistiek, hebben op vrijwillige basis aan de pilot meegewerkt. Zij zijn ingestroomd in een 3-tal zogenoemde kanstrajecten:

- leer / werktrajecten bij Feffik;
- alfabetiseringstraject bij Pro Alfa;
- traject jongeren met licht verstandelijke beperkingen bij Fundashon Kontakto.

Inmiddels is de pilotperiode afgerond en worden de resultaten geëvalueerd. Daarnaast is de Dienst Cultuur en Educatie op Curaçao voornemens een behoefte onderzoek onder potentiële deelnemers van de Sociale Vormingsplicht uit te voeren zodat het aanbod beter aan kan sluiten op de realiteit. Er is namelijk weinig achtergrondinformatie over de betreffende doelgroep voorhanden.

De landsverordening is geaccordeerd en deze zal als basis dienen voor de aansturing van het uitvoeringstraject. Op structurele basis zullen ongeveer 500 jongeren op een sociale vormingstraject geplaatst worden. Momenteel worden de voorbereidingen getroffen voor de concrete invulling en vaststelling van het type trajecten. Behalve educatie- en arbeidsmarkttrajecten zal hierin ook ruimte voor residentiële opvangtrajecten ingeruimd worden.

4.3.2 Eilandelijke overheid

inhoudelijk

De aanpak van het jeugd welzijnswerk heeft op Curaçao de laatste 10 jaar een behoorlijke ontwikkeling doorgemaakt. Waar voorheen op redelijk willekeurige wijze projecten en activiteiten voor kinderen en jongeren ontplooid werden, is het in 1992 gekomen tot een eerste jeugd beleidsplan voor het eilandgebied. Dit beleidsplan, "Pa un futuro sano di hubentut di Korsou", heeft tot 1998 als kader gediend voor de ontwikkeling van aanvullend beleid en de totstandkoming van verschillende initiatieven.

In navolging van dit eerste jeugd beleidsplan is in 1999 door de destijds verantwoordelijke gedeputeerde een commissie geïnstalleerd om te komen tot het volgende jeugd beleidsplan. In deze commissie zaten vertegenwoordigers vanuit zowel overheid als particuliere organisaties. Behalve dat deze commissie aan het hoofd heeft gestaan van het

⁴⁰ Uit: *Pilot Sociale Vorming; Directie Jeugd en Jongerenontwikkeling, januari 2005*

nieuwe jeugdbeleidsplan "Kreando un futuro pa nos tur" heeft deze commissie ook de aanzet gegeven tot het op structurele wijze organiseren van een overleg tussen betrokken overheidsafdelingen en NGO's aangaande de ontwikkeling, uitvoering en evaluatie van het jeugdbeleid. Het belangrijkste argument voor een dergelijke keuze is het streven naar meer continuïteit en integraliteit op het gebied van jeugdbeleid.

In juni 1999 was de Raad voor Integraal Jeugdbeleid een feit, een raad die de afgelopen jaren ondersteuning heeft geboden aan het concreetiseren van het jeugdbeleidsplan. Eind 2001 heeft de Raad een tussentijdse evaluatie uitgevoerd. Naar aanleiding van deze evaluatie, die besproken is met een zeer grote groep betrokken organisaties uit het jeugdveld, kunnen de volgende conclusies getrokken worden:

- Het jeugdbeleidsplan 1999-2003 geeft voldoende houvast om in de praktijk mee te werken, gelet op de diverse uitvoeringsplannen die geformuleerd zijn.
- In de praktijk worden veel projecten/initiatieven ontplooid die overeenkomen met de doelen gesteld in het jeugdbeleidsplan, alhoewel dit niet altijd een bewust aan het beleidsplan gekoppelde keuze is.
- Hoewel in de zorgcontracten met de instellingen wel degelijk producten terug te vinden zijn die gerelateerd kunnen worden aan het jeugdbeleidsplan is niet altijd even bewust door het eilandgebied voor deze koppeling gekozen. Dit heeft te maken met het feit dat veel zorgcontracten reeds ingevuld waren voor de vaststelling van het jeugdbeleidsplan.
- Als gekeken wordt naar de financieringsbronnen voor de tot nu toe uitgevoerde activiteiten die aansluiten op het jeugdbeleidsplan valt op dat veel gefinancierd wordt uit additionele bronnen. Naast de zorgcontracten worden er nauwelijks activiteiten door de overheid in het kader van het jeugdbeleidsplan gefinancierd.

Naar aanleiding van de evaluatie en de conclusies is door de Raad voor Integraal Jeugdbeleid ook een aantal aanbevelingen gepresenteerd:

- Het is aan te bevelen de werkwijze van het huidige jeugdbeleidsplan (theoretische beleidsplan plus in samenwerking met het veld de uitwerking in een uitvoeringsplan) voor een volgende periode te continueren.
- Het feit dat veel activiteiten niet bewust gekoppeld worden aan het jeugdbeleidsplan, is wellicht te wijten aan onbekendheid met het jeugdbeleidsplan. Organisaties zouden in de toekomst beter geïnformeerd moeten worden. Als eerste

aanzet hiertoe wordt aanbevolen om een bijeenkomst te organiseren waarin deze evaluatie inclusief conclusies en aanbevelingen aan organisaties in het veld worden gepresenteerd. Belangrijk is hierin aandacht te besteden aan het feit dat veel organisaties onbewust wel een bijdrage leveren aan het realiseren van de doelstellingen geformuleerd in het jeugdbeleidsplan.

- In het verleden is in de Raad reeds de suggestie uitgesproken om een presentatie te geven aan het Bestuurscollege van het Eilandgebied Curaçao. De evaluatie plus conclusies en aanbevelingen kan hiervoor als leidraad gebruikt worden.
- Op dit moment wordt het jeugdbeleidsplan te weinig gebruikt als leidraad om zorgcontracten met bijbehorende producten en resultaten vast te stellen. Het is aan de Raad om het Bestuurscollege van het Eilandgebied Curaçao te adviseren om in de toekomst zorgcontracten expliciet te koppelen aan de doelstellingen zoals geformuleerd in het jeugdbeleidsplan. Dit betekent niet alleen inhoudelijk koppelen maar ook financieel. Het Eilandgebied koppelt op de begroting een bedrag voor de uitvoering van jeugdbeleid aan het jeugdbeleidsplan. Dit bedrag wordt op voorstel van de functionele dienst gekoppeld aan zorgcontracten plus een gedeelte voor additionele projectfinanciering.
- Er bestaat geen totaaloverzicht van de additionele middelen die binnen de uitvoering van het jeugdbeleid ingezet worden. Het is raadzaam te komen tot een duidelijke taakafbakening wat onder de verantwoordelijkheid van de overheid valt en wat additioneel is. Hiermee kan efficiënter omgegaan worden met de schaarse middelen en kan voorkomen worden dat vanuit verschillende bronnen dezelfde activiteiten gefinancierd wordt.
- Gelet op de huidige situatie op Curaçao kan de conclusie getrokken worden dat bepaalde items in het formuleren van het volgende jeugdbeleidsplan extra aandacht verdienen:
 - **migratieproblematiek:** aan de ene kant is er sprake van veel gezinnen (met kinderen) en jeugdige drop-outs die het eiland verlaten. Aan de andere kant wordt Curaçao geconfronteerd met een toename van het aantal immigranten vanuit o.a. Colombia, Haïti, Sta. Domingo, etc.
 - **kindermishandeling:** in de Curaçaose samenleving is kindermishandeling jarenlang taboe geweest; de laatste tijd komt het steeds meer in de openbaarheid
 - **drugproblematiek:** steeds meer wordt Curaçao geconfronteerd met jongeren die op de één of andere manier betrokken zijn bij drugs (koerier, gebruiker of dealer)
 - **relatie jeugdbeleid – onderwijs:** in het vorige jeugdbeleidsplan is bewust voor een scheiding tussen jeugd- en

onderwijsbeleid gekozen. Dit had vooral te maken met de vele ontwikkelingen die zich afspeelden binnen het onderwijsveld. Echter gelet op een integrale aanpak voor het jeugdbeleid is het belangrijk om in het volgende jeugd-beleidsplan duidelijker voor afstemming en samenwerking te kiezen.

- **verschuiving residentiële naar ambulante jeugdhulpverlening:** het eilandgebied Curaçao heeft de afgelopen jaren gekozen voor een verschuiving van de residentiële hulpverlening naar ambulante hulpverlening. Inmiddels heeft de ervaring geleerd dat meer aandacht voor deze verschuiving noodzakelijk is en de ene hulpverleningsvorm de andere niet kan uitsluiten.

financieel

Door het eilandgebied Curaçao wordt vanuit overheids gelden een aantal instellingen structureel gesubsidieerd door middel van een zorgcontract. De totale subsidie die door het eilandgebied voor 2004 ter beschikking is gesteld aan instellingen die zich bezig houden met de doelgroep jeugd bedraagt, Naf. 39.546.237,00, exclusief de sector onderwijs.

Een schematische weergave van de verdeling van deze gelden ziet er als volgt uit:

verdeling subsidie eilandgebied Curaçao in 2004

werksort	bedrag
sociaal-cultureel werk + sport	
geuniformeerd jeugdwerk	231,676.00
bibliotheek	4,218,665.00
buurthuiswerk	1,002,540.00
cultuur	3,473,900.00
sport	7,730,260.00
ondersteuning	180,000.00
subtotaal	16,837,041.00
educatie	
voorschoolse educatie	3,196,000.00
naschoolse opvang	3,000,000.00
volwasseneneducatie	5,343,370.00
subtotaal	11,539,370.00
jeugdzorg- en hulpverlening	
ambulante jeugdzorg	1,854,000.00
residentiele jeugdzorg	3,920,000.00
jeugdgezondheidszorg	5,267,246.00
maatschappelijke opvang	128,580.00
subtotaal	11,169,826.00
totaal	39,546,237.00

4.4 Andere jeugdontwikkelingsprogramma's

4.4.1 SNAYDP

inhoudelijk

Het Support to the Netherlands Antilles Youth Development Program (SNAYDP) is een initiatief van het Departement van Ontwikkelingssamenwerking, gekoppeld aan subsidiemogelijkheden vanuit de Europese Unie. Door een aantal consultants is in samenwerking met diverse lokale organisaties van 1998 t/m 2000 gewerkt aan het formuleren van een integraal jeugd- en jongeren programma dat uiteindelijk in conceptvorm in juli 2000 gereed is gekomen. In november 2001 is een aangepast uitvoeringsplan gepresenteerd dat voor financiering is aangeboden aan de Europese Unie. In 2003 is dit programma goedgekeurd door de Europese Unie en zijn openbare aanbestedingen gehouden voor de uitvoering en invulling. Medio 2004 is gestart met de voorbereidingen van de uitvoering, o.a. door het inrichten van projectmanagementstructuur.

De algemene doelstelling van het programma is een bijdrage te leveren aan het verbeteren van de integratiemogelijkheden van jongeren in zowel de economische als sociaal-culturele sector. Daarbij wordt prioriteit gegeven aan jongeren van 16 – 24 jaar die zich in een risicodan wel achterstandssituatie bevinden. Binnen het programma wordt daarom specifiek aandacht besteed aan het aanbieden van beroeps- en arbeidsmarkttoeleidende trajecten plus de ondersteuning en stimulering van kleinschalige economische initiatieven.

In 2005 zijn de eerste uitvoeringstrajecten gestart, waaronder een aantal arbeidsmarktgerichte trajecten, zoals het project van Hefke, een initiatief waarbinnen jongeren opgeleid worden tot gids voor toeristen.

financieel

Door de Europese Unie worden regelmatig gelden ter beschikking gesteld via het Departement van Ontwikkelingssamenwerking. De beschikbaarheid van deze gelden is altijd gekoppeld aan een door de EU goedgekeurd programma. Een gedeelte van het 9^e European Development Fund is bestemd voor het SNAYDP. Het betreft een totaal bedrag van Euro 4.500.000,-- voor een periode van 4 jaar, voor alle eilanden van de Antillen. Ongeveer 25% van dit budget is bestemd voor overheadkosten, ruim 30% voor ondersteuning van jonge ondernemers (± Naf. 3.000.000,--), 15% voor beroepsopleidingen (± Naf. 1.500.000,--) en 30% voor training en mobilisatie binnen de NGO-sector plus monitoring en evaluaties (± Naf. 3.000.000,--).

Van de lokale overheden wordt met name voor het stuk overhead een extra eigen inbreng verwacht, in de zin van het ter beschikking stellen van menskracht of middelen om een local youth officer aan het verder met consultants ingevulde managementteam toe te voegen. Van organisaties die uitvoering geven aan onderdelen van het programma dan wel deelnemen aan deze onderdelen wordt eveneens een eigen inbreng verwacht volgens het 25% / 75% principe.

Zoals gesteld is het SNAYDP een Antilliaans programma, er is nog geen verdeelsleutel vastgesteld voor de verdeling over de 5 eilanden. Als gekeken wordt naar een over het algemeen gangbare verdeling kan ingeschat worden dat er voor Curaçao een totaal bedrag van ongeveer Naf. 4.500.000,-- ingezet zal worden in de periode 2004 t/m 2007 voor de omschreven doelgroep op de volgende 2 aspecten:

- versterken technische capaciteit van personen en organisaties actief binnen jeugdontwikkelingsprojecten en programma's;
- (kwaliteitsverbetering) van het aanbod gericht op sociaal-economische integratie van jongeren in een achterstandssituatie.

4.4.2 Programma NGO-platform Curaçao

inhoudelijk

Van 1999 tot en met 2002 heeft zich een reorganisatieproces binnen de organisatie- en subsidiestructuur van Nederlandse ontwikkelingsgelden afgespeeld. Deze ontwikkelingen zijn aangekondigd in de door Nederland gepresenteerd notitie "Toekomst in samenwerking"⁴¹. De daadwerkelijke implementatie van de nieuwe structuur heeft erg lang op zich laten wachten, met als gevolg dat er in de jaren 2002 en 2003 geen ontwikkelingsgelden ingezet konden worden. Vanaf 2004 is dat weer wel het geval, via de nieuwe Antilliaanse Medefinancieringsorganisatie (AMFO).

Het voorportaal voor AMFO is een nieuw in het leven geroepen netwerk van niet-gouvernementele instellingen: het NGO-platform. Dit NGO-platform vertegenwoordigt een groot gedeelte van de NGO's op het eiland en heeft haar werkveld opgedeeld in 9 sectoren:

- jeugd;
- wijk, milieu en migranten;
- gender;
- gezondheid en psychosociale hulp;
- ouderen;
- gehandicapten en chronisch zieken;
- gezin en ouderondersteuning;
- kunst en cultuur;
- vorming en volwasseneneducatie.

Het NGO-platform heeft voor al deze sectoren een NGO-programma opgesteld, als kader voor het in aanmerking komen van fondsen binnen de nieuwe subsidiestructuur. Voor wat betreft de sector Jeugd zijn de volgende prioriteiten gesteld:

- bieden van betaalbare voor- en naschoolse opvang;
- inzetten van sociaal maatschappelijke hulpverlening op scholen;

⁴¹ *Toekomst in samenwerking, Nota Ministerie van Binnenlandse zaken en Koninkrijksrelaties, juni 1999*

- geven van opvoedingscursussen aan ouders;
- bevorderen van de toegang tot sport en recreatieve activiteiten (o.a. door de aanleg van meer speeltuinen en de uitbreiding van activiteiten);
- opzetten van cursussen op gebied van creativiteit;
- verbeteren sociale- en communicatieve vaardigheden;
- seksuele vorming- en voorlichting;
- speciale aandacht voor kinderen met een leerachterstand;
- bieden van tweede-kans onderwijs;
- preventieve aanpak ter voorkoming van verslaving;
- opvang en ondersteuning van tienermoeders;
- creëren werkervaringsmogelijkheden;
- bieden ondersteuning bij het opstarten van een eigen bedrijf;
- aanpak huiselijk geweld en kindermishandeling.

financieel

Door Nederland wordt jaarlijks een bedrag van 9,5 miljoen Euro aan AMFO ter beschikking gesteld, omgerekend ongeveer 21 miljoen Antilliaanse guldens, bestemd voor alle eilanden van de Antillen. Een gedeelte mag gebruikt worden voor overheadkosten van zowel AMFO als NGO-kantoren, de rest is bestemd voor projecten.

Er is een voorlopige verdeelsleutel vastgesteld, waarbinnen voor Curaçao jaarlijks een bedrag van ruim Naf. 8.000.000,-- beschikbaar is. Binnen dit budget is ruim Naf. 1.500.000,-- geormerkt voor perspectiefverbetering van jongeren. NGO's kunnen via het NGO-platform projecten indienen. Voorwaarde is dat de projecten passen in de door het NGO-platform vastgestelde programma.

4.4.3 Particuliere jeugdveld

Inhoudelijk

Sinds de keuze van de overheid om vooral beleidsmatig en zo min mogelijk uitvoerend bezig te zijn ligt de verantwoordelijkheid van de uitvoering van projecten en programma's exclusief in handen van particuliere organisaties. Op Curaçao is een heel breed scala van particuliere organisaties actief. De koepelorganisatie voor de jeugdsector is de Federatie Antilliaanse Jeugdzorg (FAJ). FAJ heeft op Curaçao ongeveer 90 lidorganisaties.

Naast activiteiten die de particuliere organisaties uitvoeren in het kader van het overheidsbeleid hebben vele organisaties een eigen activiteitenaanbod. Als koepelorganisatie probeert FAJ coördinerend te werken en zoveel mogelijk samenwerking en afstemming tussen deze activiteiten te bewerkstelligen.

Daarom is door de Federatie Antilliaanse Jeugdzorg in 2001 een breed projectenprogramma voor kinderen en jongeren van 0 – 24 jaar geformuleerd voor alle eilanden van de Antillen. De basis van dit programma zijn alle eilandelijke jeugdbeleidsplannen en de in workshops en tijdens werkbezoeken door organisaties in het veld uitgesproken

behoeftes. Een vertaling hiervan heeft geleid tot de formulering van ruim 50 projecten, onderverdeeld in 4 subcategorieën. Voor Curaçao zijn, per subcategorie, de volgende projecten opgevoerd:

- ***sociaal-culturele vorming***

- mobiele sport-o-theek*

- een met sport- en spel materiaal ingerichte bus voor Sedreko die met een sportleider op verschillende locaties activiteiten aanbiedt

- roefeldag*

- een jaarlijks terugkerende activiteit waarbij kinderen van de hoogste klassen van de basisschool de kans krijgen kennis te maken met verschillende beroepen en ook binnen bedrijven en instellingen gaan snuffelen"

- land- en tuinbouwproject*

- een combinatie project van Huize St. Jozef en FEFFIK waarbinnen drop-outs een opleiding eco-techniek volgen en de kinderen uit het internaat in naschoolse opvang activiteiten op speelse manier kennis maken met land- en tuinbouw

- jongereninformatiepunt*

- de inrichting van een eigen plek voor jongeren in de Openbare Bibliotheek, met veel informatiemateriaal, etc. (Youth Station)

- vakantieprogramma's*

- programma's voor diverse organisaties die tijdens de zomer-vakantie kinderactiviteiten aanbieden

- ***opvoedingsondersteuning***

- verbetering samenwerking / afstemming opvoedingsondersteuning*

- het bij elkaar brengen van alle organisaties op Curaçao die zich bezig houden met opvoedingsondersteuning en het door middel van een training verbeteren van de samenwerking plus definitie van doelgroep en doelstellingen.

- speltherapie*

- aan kinderen (voornamelijk uit internaten) met gedragsstoornissen is door middel van speltherapie gewerkt aan het verbeteren van het functioneren van deze kinderen thuis, op school en in andere groepsverbanden

- steunpunten opvoedingsondersteuning*

- door het Wit/Gele Kruis worden huisbezoeken gebracht aan ouders met kinderen van 0 – 4 jaar bij wie op het consultatiebureau ontwikkelingsstoornissen en/of opvoedingproblemen worden geconstateerd.

kwaliiteitsverbetering voorschools aanbod

door Sifma wordt aan een groot aantal crecheleidsters een extra aanbod deskundigheidsbevordering aangeboden, gericht op projectmatig werken binnen de crèches en het in een vroeg stadium signaleren van ontwikkelingsstoornissen

- ***sociaal-economische perspectieven***

onderzoek belevingswereld

er is in beeld gebracht hoe kansarme jongeren zelf denken over (de oplossing van) hun problemen en hun toekomstperspectief

resocialisatie jeugdige gedetineerden

met de stichting Reclassering is een resocialisatieproject voor jeugdige gedetineerden in voorbereiding, waarbij aandacht is voor de ontwikkeling van sociale vaardigheden, intensieve begeleiding, arbeidsmarkttoeleiding en begeleid zelfstandig wonen

steunpunt vrijwilligerswerk

in samenwerking met Wit/Gele Kruis, NGO-platform, Raad voor Gehandicapten en Chronisch Zieken en de Lion's Club heeft FAJ een Steunpunt Vrijwilligerswerk opgezet waar organisaties terecht kunnen voor de werving van vrijwilligers en waar ondersteuning wordt geboden aan vrijwilligers

bouw speeltuinen

een project voor de bouw van een aantal speelvoorzieningen op Curaçao is in voorbereiding

van zelfredzaamheid tot bedrijf

Totolika is ondersteund bij de uitvoering van arbeidsgerichte activiteiten voor gehandicapten.

- ***upgrading jeugdinfrastructuur***

inventarisatie onderzoek jeugdfaciliteiten

van alle op Curaçao aanwezige jeugdfaciliteiten is de status van de gebouwen en het aanbod aan activiteiten opgedeeld per wijk in beeld gebracht

renovatie kinderoorden Brakkeput

bij Kinderoorden Brakkeput is een fietsencontainer geplaatst voor het opbergen en onderhoud van de fietsen

deskundigheidsbevordering groepsleiders internaten

aan alle groepsleiders van alle internaten op Curaçao wordt een 2-jarig trainingsprogramma aangeboden waarin teambuilding, methodiekontwikkeling, agressie- en conflicthantering, omgaan met drugs, omgaan met seksualiteit en omgaan met elkaar centraal staat

basistrainingsprogramma

aan jeugdleiders en besturen van diverse (jeugd)organisaties op Curaçao wordt gedurende 2 jaar een breed programma deskundigheidsbevordering aangeboden

Een groot gedeelte van de projecten is in de looptijd van het programma (2001 t/m medio 2004) gerealiseerd. Zoveel mogelijk is geprobeerd de succesvolle projecten na gebleken geschiktheid te continueren. Eind 2004 heeft FAJ de eerste voorbereidingen getroffen voor een nieuw programma, dat in april 2005 gereed is gekomen. In dit programma Jeugd Centraal⁴² wordt voor een periode van wederom 4 jaar aangegeven welke doelstellingen nagestreefd worden. Er zijn subdoelstellingen geformuleerd in 4 categorieën:

vorming + vaardigheden
gezondheid + veiligheid
educatie + economische zelfstandigheid
recreatie + ontspanning

In overleg met organisaties in het veld wordt jaarlijks met bepaald welke projecten concreet uitgevoerd worden om de genoemde subdoelstellingen te behalen.

Bijzonder aan dit programma is bovendien dat er expliciet aandacht wordt besteed aan de ontwikkeling van een evaluatie instrument waarmee getoetst kan worden of en op welke manier bepaalde projecten daadwerkelijk een bijdrage leveren aan de hoofddoelstelling: het verbeteren van de ontwikkelingssituatie van kinderen en jongeren. De verwachting is dat dit instrument in 2006 gepresenteerd kan worden.

financieel

De meeste projecten in het jeugdveld worden door particuliere fondsen gefinancierd. FAJ werkt nauw samen met Jeugdfonds Nederlandse Antillen (JENA), die als intermediaire organisatie een nauwe samenwerkingsrelatie onderhoudt met een aantal particuliere fondsen in Nederland (zoals Jantje Beton, Stichting Kinderpostzegels Nederland, Zonnige Jeugd, etc..). Daarnaast dragen fondsen als het Oranjefonds, SkaN en het Prins Bernhard Cultuurfonds in belangrijke mate bij aan de financiering van projecten in het jeugdveld.

JENA richt zich op diverse jeugdprojecten die kinderen en jongeren als doelgroep hebben, het Oranjefonds is vooral georiënteerd op infrastructurale projecten, het Prins Bernhard Cultuurfonds houdt zich expliciet bezig met projecten die met kunst en cultuur te maken hebben, SkaN financieert vooral projecten gericht op wijkontwikkeling.

De totale jaarlijkse inzet die jaarlijks door particuliere fondsen in het jeugdveld gedaan wordt bedraagt ongeveer Naf. 750.000,-.

Het betreft hier meestal tijdelijke, incidentele en projectmatige ondersteuning. Deze particuliere geldstromen zijn met name bedoeld om innovatieve activiteiten en pilotprojecten te kunnen starten of als

⁴² Jeugd Centraal; jeugdontwikkelingsprogramma Federatie Antilliaanse Jeugdzorg 2005 – 2008, eindversie april 2005

overbruggingssubsidie. De insteek is meestal dat na een succesvolle pilotperiode het project wordt voortgezet uit overheids en/of eigen middelen. Door verschillende factoren (niet inplannen, geldgebrek, geen keuzes maken, etc.) blijkt dat in de praktijk helaas vaak anders.

5. Beleidsuitgangspunten 2006 – 2009

5.1 Inleiding

Zoals duidelijk blijkt uit de analyse van de situatie waarin de doelgroep jeugd zich op Curaçao momenteel bevindt, heeft deze doelgroep expliciet aandacht nodig. Voor alle jongeren van 0 – 24 jaar moeten er in principe voldoende ontwikkelingsmogelijkheden zijn om uit te groeien tot zelfstandige volwassenen. Het gaat dan om ontwikkelingsmogelijkheden op diverse terreinen zoals onderwijs en educatie, gezondheid en hulpverlening, welzijn en vrije tijd, wonen en werk.

Een bepaalde groep jongeren heeft extra en specifieke aandacht nodig omdat zij een groter risico lopen in een achterstandssituatie te geraken, of al in een achterstandssituatie terecht zijn gekomen. Met deze definiëring verandert de doelgroep van het jeugdbeleid dus niet wezenlijk ten opzichte van voorheen.

Bij de vertaling van de bevindingen is er geprobeerd in dit nieuwe jeugdbeleidsplan gebruik te maken van ervaringen uit het verleden. Er worden voorstellen gedaan voor verbetering van een niet optimaal verlopende huidige situatie en er worden suggesties gedaan voor de continuering van belangrijke en/of succesvolle projecten.

Naast inhoudelijke beleidskeuzes worden daarom hieronder ook uitvoerings- en financieringsvoorstellen gedaan. Daarbij is binnen het jeugdveld een ordening gemaakt in een aantal (sub)categoriën. Er is bewust gekozen voor het formuleren van richtlijnen. In overleg met organisaties in het veld zullen deze richtlijnen uitgewerkt worden in concrete projecten en activiteiten.

5.2 Aanbevelingen

5.2.1 Onderwijs en educatie

Voorschoolse educatie

De achterstand die kinderen oplopen tussen hun 0 en 4de jaar in hun ontwikkeling op het gebied van cognitieve-, taal-, sociale-, emotionele-, en motorische vaardigheden, kunnen nauwelijks meer ingehaald worden.

Capaciteits- en kwaliteitsverbetering van het aanbod vroegkinderlijke zorg en ontwikkeling is daarom essentieel. Het is aan te bevelen dat binnen de looptijd van het jeugdbeleidsplan uitvoering wordt gegeven aan de aanbevelingen zoals genoemd in de eilandelijke beleidsnota "Vroegkinderlijke zorg en ontwikkeling". Een gedeelte van de aanbevelingen heeft al follow-up gekregen, anderen dienen in de looptijd van dit nieuwe jeugdbeleidsplan, al dan niet in aangepaste vorm, alsnog opgepakt te worden.

Voor de uitvoering van de meerderheid van de nog uit te voeren aanbevelingen zijn geen additionele middelen noodzakelijk. Deze kunnen geheel binnen de reguliere inzet van de medewerkers van de verantwoordelijke overheidsdienst Cultuur en Educatie uitgevoerd

worden. Voor sommige aanbevelingen is wel additionele financiering noodzakelijk. Gezien de aard van de aanbevelingen is het voor de hand liggend dat deze investeringen vanuit overheidsmiddelen bekostigd en hiervoor dus ruimte wordt gecreëerd op de eilandsbegroting. Een andere mogelijkheid zijn de via USONA te verkrijgen ontwikkelingsgelden die bestemd zijn voor onderwijsontwikkeling- en vernieuwing.

Preventie voortijdig schoolverlaten

De problemen waar kinderen en jongeren mee geconfronteerd worden zijn steeds complexer. Onvermijdelijk worden deze problemen meegenomen in de onderwijssituatie en zijn van invloed op het gedrag en leervermogen van het kind. Om te voorkomen dat de complexe problematiek leidt tot voortijdig schoolverlaten is vroegtijdige signalering en begeleiding erg belangrijk. Aanbevolen wordt, naast de optimalisering van het schoolmaatschappelijk werk, om multi-disciplinaire zorgteams in te stellen binnen zowel het funderend als het voortgezet onderwijs. In het beleidskader landsverordening op de Jeugdzorg wordt een vergelijkbare conclusie getrokken.

Deze activiteiten zouden op pilot-basis uit projectgelden mogelijk vanuit AMFO (eventueel aangevuld met particuliere fondsen) gefinancierd kunnen worden en na afloop van de pilotperiode afhankelijk van de noodzaak en het succes geïntegreerd kunnen worden in de eilandsbegroting.

Daarnaast zal er in de nabije toekomst gewerkt worden aan het verbeteren van de controle op de leerplicht en een leerlingzorgsysteem.

Uitbreiding en verbetering aanbod 2^e kans onderwijs

Met de invoering van het (V)SBO is het onderwijs drastisch veranderd en is de onderwijsweg die leerlingen af moeten liggen om een kwalificatie voor de arbeidsmarkt langer geworden. Immers het lager beroeps-onderwijs is verdwenen. Daarmee dreigen meer praktijkgerichte jongeren buiten de boot te vallen. Met name voor deze groep is het aan te bevelen meer stage- en leer/werkplaatsen te creëren waarin zij op zeer praktische wijze kennis kunnen maken met bepaalde beroepen en beroepsvaardigheden. Dat gebeurt o.a. door middel van het in 2004 gestarte Arbeidsgericht Onderwijs (AGO) en de trajecten in het kader van de Sociale Vormingsplicht. Echter aanvullende trajecten in het bijzonder gericht op het realiseren van een meer realistische beeldvorming over mogelijkheden op de arbeidsmarkt in relatie tot opleidingsachtergrond zijn noodzakelijk.

Om de kans van slagen groter te maken kan gebruik gemaakt worden van maatwerktrajecten en meer individuele begeleidingsvormen.

Ook hier geldt dat de financiering van dit aanbod op pilotbasis vanuit projectgelden opgestart kan worden en gestreefd dient te worden na afloop van de pilotperiode ruimte op de eilandsbegroting te creëren om deze activiteiten te continueren. Het SNAYDP biedt eveneens mogelijkheden op dit vlak.

5.2.2 Gezondheid en hulpverlening

Jongeren met een verstandelijke beperking

Veel verstandelijk gehandicapte jongeren zijn op hun 21^e jaar niet klaar voor het verlaten van het onderwijs. Het onderwijsfinancieringssysteem laat een langer verblijf in het VSO/ZMLK onderwijs momenteel niet toe. Door professionals in het veld wordt 25 jaar als een meer adequate leeftijd gezien. Om verstandelijk gehandicapte jongeren voldoende voor te kunnen bereiden op een zo zelfstandig mogelijke plaats in de samenleving is daarom het verhogen van de maximale schoolleeftijd van 21 naar 25 jaar aan te bevelen. Om aan deze leeftijdsverhoging uitvoering te kunnen geven is het noodzakelijk dat het onderwijs-bekostigingssysteem (V&V stelsel) wordt aangepast voor het VSO/ZMLK onderwijs.

Daarnaast dient er voor voldoende aanbod zorggedragen te worden zodat elke verstandelijk gehandicapte jongere na het verlaten van het VSO/ZMLK onderwijs op een geschikte plek in de samenleving terecht kan. Het inrichten van een centraal aanmeld- en volgsysteem vormt hierbij een randvoorwaarde. Bekeken dient te worden of dit aanbod binnen het reeds bestaande aanbod voor verstandelijk gehandicapten (Zorg voor Geestelijke Gehandicapten, Sociale Werkplaats en Totolika/Kontakto) gerealiseerd kan worden. Afhankelijk van de resultaten van dit traject kan de noodzaak van extra financiële inzet bepaald worden en bekeken worden welke bronnen daarvoor aangeboord kunnen worden. Ter ondersteuning hiervan zou de overheid regelingen kunnen treffen om bedrijven en instellingen te stimuleren een (verstandelijk) gehandicapte jongere in dienst te nemen.

Residentiële en ambulante hulpverlening (inclusief verslavingszorg)

Op Curaçao wordt met name een aanbod lichte ambulante hulpverlening gemist. Met de invoering van Algemeen Maatschappelijk Werk kan hierin voorzien worden. Een dergelijke voorziening past prima binnen de door AMFO gestelde prioriteiten en kan wellicht op pilot basis door hen gefinancierd worden. Het is dan wel aan de overheid na afloop van de projectperiode, van bijvoorbeeld 3 jaar, de continuering binnen de eilandsbegroting te garanderen.

Het weer op de rails zetten van een Kinder- en Jeugdtelefoon is daarentegen een belangrijke aanwinst voor de ambulante jeugdhulpverlening. Deze laagdrempelige vorm van hulpverlening biedt kinderen en jongeren de kans anoniem hun vragen en problemen aan de orde te stellen. De via dit hulpverleningsinstrument verzamelde informatie kan een goed beeld geven van wat er zich in de belevingswereld van kinderen en jongeren afspeelt en is dus interessant voor het verder ontwikkelen van beleid en projecten. Goede en duidelijke registratie is dus aan te bevelen.

Verder is het aan te bevelen een inventarisatie van het bestaande ambulante hulpverleningsaanbod te maken, de knelpunten vast te stellen en van daaruit te bepalen waar verbeteringen en een eventueel aanvullend aanbod noodzakelijk is.

Binnen de residentiële hulpverlening is differentiatie en specialisatie noodzakelijk. Er is weinig opvang voor jongens ouder dan 14 jaar. Daarnaast is de problematiek van veel kinderen en jongeren in

internaten dermate complex dat professionalisering en specialistische ondersteuning noodzakelijk is.

Het huidige financieringssysteem, waarbij exploitatie op basis van een dagvergoeding per geplaatst kind bekostigd wordt, is niet optimaal. Behalve dat met de dagvergoeding zelfs basiskosten nauwelijks bekostigd kunnen worden, komt de exploitatie in gevaar bij plaatsing van weinig kinderen.

Er zou een betere financiële afstemming tussen lands- en eilandelijke overheid gerealiseerd moeten worden, waarbij gezamenlijk gekomen wordt tot een aangepaste subsidiesystematiek die naast de basiszorg en exploitatie van de instellingen ruimte laat aan verbeterde professionele behandeling en begeleiding van de kinderen, differentiatie tussen de internaten en deskundigheidsbevordering van het personeel. Formeel is dat grotendeels ondervangen met de accordering van het beleidskader Wet op de Jeugdzorg. Er moet nu op eilandsniveau gewerkt worden aan een structuur om de uitvoering van dit beleidskader te kunnen garanderen.

Opvoedingsondersteuning

Er is een breed aanbod opvoedingsondersteuning bij diverse instellingen op Curaçao aanwezig, optimalisering door middel van meer samenwerking en afstemming is echter gewenst. Door FAJ is een eerste aanzet tot een samenwerkingstraject gestart, alle relevante instellingen hebben met elkaar kennis gemaakt en zijn geïnformeerd over elkaars aanbod. Continuering, aangestuurd door de eilandelijke overheid, is aan te bevelen.

Het Wit Gele Kruis is op projectbasis gestart met opvoedingsondersteuning voor ouders met kinderen van 0 – 4 jaar. Deze ondersteuning vindt op locatie door middel van huisbezoeken plaats. Dit pilotproject is tot nu toe vanuit particuliere fondsen gefinancierd. Gezien het grote succes en het feit dat deze vorm van hulpverlening uitstekend aansluit op de concept wet op de jeugdzorg is het aan te bevelen dit project na afloop van de pilotperiode op reguliere basis te continueren en hiervoor ruimte te creëren binnen op de eilandsbegroting.

5.2.3 Welzijn en vrije tijd

Sociaal-culturele vorming

Op Curaçao is een goed ontwikkeld aanbod naschoolse activiteiten voor kinderen in de basisschoolleeftijd aanwezig. Naast het aan scholen gebonden aanbod, dat door de eilandelijke overheid wordt gefinancierd, zijn er een aantal particuliere initiatieven die draaien op eigen middelen en particuliere fondsen.

Echter het ontbreekt aan een structureel aanbod naschoolse activiteiten voor jongeren van 12 tot 18 jaar. Gericht op het stimuleren van gezonde vrije-tijdsbesteding na school voor deze doelgroep is het aanbevolen een verantwoord en toegankelijk aanbod sociaal-culturele en educatieve activiteiten voor deze doelgroep te ontwikkelen. Behalve van het jeugdbeleid maakt dit aspect ook onderdeel uit van integrale wijkontwikkeling en is het realiseren van afstemming tussen beide beleidsterreinen belangrijk. Het verdient de voorkeur naschoolse

activiteiten voor de doelgroep 12 – 18 jarigen te organiseren op wijkniveau in buurtcentra, daarvoor is optimalisering van het buurthuiswerk echter een absolute randvoorwaarde. De meeste buurtcentra hebben alleen een beheersfunctie ingevuld. Momenteel wordt door het eilandgebied samen met het Vormingscentrum voor Jeugdwelzijnswerk gewerkt aan de realisatie van een opleidingstraject voor wijkleiders / buurt- of sociaal-cultureel werkers. De voorkeur gaat hierbij uit naar een opleidingstraject voor gemotiveerde jongeren die na afronding van dit traject een aanstelling bij een buurtcentrum krijgen. In samenwerking met Fesebako als koepel van de buurtcentra, Unidat di Bario en de individuele buurtcentra moet gezocht worden naar een adequate invulling met professionele ondersteuning in de vorm van buurt- of sociaal-cultureel werkers. Het opleidingstraject zou met gezamenlijke financiering vanuit de eilandelijke overheid, AMFO en particuliere fondsen opgezet kunnen worden. Door de eilandelijke overheid dient ruimte op de begroting gerealiseerd te worden om de jongeren na een succesvolle afronding van het opleidingstraject een baangarantie bij een buurtcentrum aan te kunnen bieden.

Voor wat betreft de inhoud van het aanbod komt in ieder geval vanuit onderzoeken en gesprekken met jongeren een grote behoefte naar voren aan educatieve programma's. Seksualiteit, in de zin van weerbaarheid en omgaan met emoties is een van de onderwerpen die daarbij genoemd is. Daarnaast is in 2004 door FAJ in samenwerking met Fesebako en een 4-tal buurtcentra een pilotproject opgestart waarin een aanbod voor jongeren gerealiseerd gaat worden. Gestreefd wordt dit project gefinancierd te krijgen uit AMFO gelden en particuliere fondsen. Na afloop van dit project kunnen de ervaringen geïntegreerd worden in het programma dat mogelijk opgezet gaat worden door de aan de buurtcentra aangehaakte buurt- of sociaal-cultureel werkers. Daarnaast is ook Era Nobo, met financiering vanuit particuliere fondsen, in een aantal buurten bezig met een redelijk breed activiteitenaanbod. Hoewel deze activiteiten zich niet exclusief richten op jongeren, heeft de doelgroep 16 – 24 jarigen wel in belangrijke mate prioriteit. Aandacht voor afstemming tussen de verschillende hier genoemde initiatieven is aan te raden.

Het merendeel van de activiteiten op jeugd- en welzijnsvlak draait op vrijwilligers. Echter het vinden, stimuleren en houden van vrijwilligers is niet altijd gemakkelijk, waardoor de uitvoering van activiteiten in gevaar komt. Ter ondersteuning is daarom in 2003 door een 5-tal organisaties uit het Curaçaose welzijnsveld (NGO-platform, FAJ, Raad voor Gehandicapten en Chronisch Zieken, Wit Gele Kruis en de Lion's Club) voor een pilotperiode van 2 jaar een project Steunpunt Vrijwilligerswerk opgezet. Dit project is gefinancierd door particuliere fondsen. Gezien het grote belang van de blijvende inzet van vrijwilligers wordt aanbevolen dat dit project na afloop van de pilotperiode gecontinueerd kan worden. Financiering vanuit AMFO of overname door het eilandgebied zijn in principe de meest voor de hand liggende de opties.

Jeugdparticipatie en – informatie

Om de succesfactor van het jeugdbeleid te vergroten is het belangrijk jeugd direct te betrekken bij het bepalen van prioriteiten en de invulling van activiteiten. Dat gebeurt o.a. door het 2-jaarlijks organiseren van een Youth Summit met alle eilanden, daarnaast zou gekozen kunnen worden voor jeugdadviesraden, panels, etc..

Ook dient informatie die belangrijk is voor kinderen en jongeren op een manier aangeboden te worden die aansluit op de interesses en behoeftes van jongeren. Het aan de bibliotheek aangehaakte Jongeren Informatie Punt (Youth Station) kan hiervoor uitstekend gebruikt worden. Ondersteuning, continuering en uitbreiding van de aan Youth Station verbonden activiteiten verdient aanbeveling. Youth Station maakt onderdeel uit van het subsidiecontract dat de Bibliotheek heeft met de eilandelijke overheid. Eventueel kunnen voor aanvullende activiteiten particuliere fondsen of het AMFO aangewend worden.

Het tijdschrift 4-Youth heeft uitgewezen een belangrijke bron van informatie voor en over jongeren te zijn op de Antillen. Continuering is dus aan te bevelen. Dat geldt ook voor een Sociale Gids. Jaren geleden is er door FAJ een Sociale Gids uitgegeven, hoewel die niet meer up to date is wordt deze veel gebruikt als informatiebron niet alleen door jongeren maar ook veel door instellingen. FAJ is voornemens gebruik te maken van de moderne technieken waar o.a. veel jongeren gebruik van maken en een vernieuwde versie van de Sociale Gids uit te geven op internet.

In het kader van jeugdparticipatie is dit jeugdbeleidsplan in conceptvorm met jongeren besproken. Daarbij is door hen als toevoeging de behoefte uitgesproken een bewustwordings-campagne bij lokale media te organiseren om jongeren positiever in het nieuws te krijgen.

In samenwerking met de Directie Jeugd en Jongerenontwikkeling wordt bovendien 2-jaarlijks een Youth Summit georganiseerd met jongeren van alle eilanden om te luisteren naar hun ideeën en deze mee te nemen in beleidsvoorstellen.

5.2.4 Veiligheid

Kindermishandeling

Onlangs is door de Werkgroep tegen Kindermishandeling, waarin een groot aantal jeugdinstituten participeren, het projectplan Advies- en Meldpunt Kindermishandeling (AMK) gepresenteerd. Dit plan is het resultaat van een grondig voorbereidingstraject dat op alle eilanden van de Antillen is uitgevoerd met ondersteuning vanuit het Nederlandse Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS). Het is de bedoeling dat de landelijke overheid in de aanloopperiode zal bijdragen in opstart- en ontwikkelingskosten. Voor de exploitatiekosten gedurende de 3-jarige pilotperiode van het AMK Curaçao loopt een subsidie aanvraag AMFO en een aantal particuliere fondsen. Van de eilandelijke overheid wordt gevraagd het project na afloop van de pilotperiode over te nemen en de exploitatiekosten structureel op de begroting op te nemen.

Criminaliteit

Door de landelijke overheid (Directie Jeugd- en Jongerenontwikkeling) is het project "veilige school" ontwikkeld. Dit project wordt uitgevoerd op een aantal scholen op Curaçao met als doel door samenwerking tussen verschillende disciplines sneller en adequater op probleemsituaties (drugs, geweld, etc.) te kunnen reageren. Het is belangrijk dit project te volgen en te bekijken of uitbreiding en/of aanpassing noodzakelijk is.

De meerderheid van de criminele activiteiten waar jongeren bij betrokken raken ontstaan in belangrijke mate vanuit de invloed die de "peergroup" op betreffende jongeren uitoefent. Door meer zelfrespect, eigenwaarde en weerbaarheid bij jongeren te ontwikkelen kan hier mogelijk een ommeslag in bewerkstelligd worden. Hierbij kan o.a gedacht worden aan weerbaarheidstrainingen voor jongeren. Voor wat betreft de financiering is het aan te raden aansluiting te zoeken bij AMFO en particuliere fondsen.

Voor jongeren die met criminaliteit in aanraking komen dient het resocialisatie-aanbod te verbeteren. Er is momenteel geen gesloten inrichting voor jongeren die een ernstig delict gepleegd hebben. Samen met de landelijke overheid zou hiervoor naar een oplossing gezocht moeten worden. Door justitie is met de invoering van het Glen Mills model bij het GOG getracht voor deze groep een aanbod te creëren. Deze aanpak bleek niet geheel te passen in de Antilliaanse situatie.

Met het oog op resocialisatie van jeugdige (ex) gedetineerden zijn projecten met aandacht voor individuele begeleiding en een gedrags-therapeutische aanpak noodzakelijk. FAJ heeft in nauwe samenwerking met de stichting Reclassering een pilot-project ontwikkeld waarin jongeren die de gevangenis verlaten voorbereid worden op een zelfstandig leven in de samenleving. Naast huisvesting wordt hier aandacht besteed aan het ontwikkelen van sociale- en beroepsvaardigheden, inrichten vrije tijd, etc.. Dit project wordt in de pilotperiode grotendeels door particuliere fondsen gefinancierd en gedeelte vanuit Justitie. Voor continueringmogelijkheden na de pilotperiode dient nog een oplossing gezocht te worden.

In preventief opzicht is het belangrijk neigingen tot on-sociaal en risicovol gedrag in een vroegtijdig stadium te signaleren en aan te pakken. Gedragsproblemen die zich later uiteten in crimineel gedrag zijn vaak al te herkennen op de lagere school. Het gaat dan om regelmatig liegen, manipuleren, pesten en spijbelen. De eerder genoemde zorg-advies-teams zouden een belangrijke signalerende rol kunnen vervullen. Daarnaast is het ontwikkelen van een aanpak om dit gedrag vroegtijdig te corrigeren noodzakelijk.

Met betrekking tot de leeftijdscategorie 12 t/m 18 jarigen wordt door FAJ in 2004 in samenwerking met de Universiteit van Tilburg een tweetal onderzoek uitgevoerd waarin achtergronden van risico- en grensoverschrijdend gedrag en toekomstoriëntatie van schoolgaande jongeren in beeld worden gebracht. De conclusies zijn mogelijk

bruikbaar voor het opzetten van een preventieve aanpak voor deze groep.

5.2.5 Werk

Werkgelegenheid

Om een betere aansluiting te vinden tussen jongeren en de arbeidsmarkt is het aan te bevelen beeldvormingsprojecten op bijvoorbeeld scholen te realiseren. Daarmee kan een bijdrage geleverd worden aan het vormen van een meer realistisch beeld over de mogelijkheden op de arbeidsmarkt, de relatie tussen opleiding en arbeidsmarkt, inkomensmogelijkheden en normen en waarden met betrekking tot werk. Het bieden van een duidelijk beeld over het soort werk dat op Curaçao voorhanden is en de opleidingsrichtingen die de mogelijkheden op het verkrijgen van een baan binnen deze sectoren vergroot, maken onderdeel van een dergelijk traject uit.

Ook hier geldt dat deze activiteiten mogelijk op projectbasis door AMFO en/of particuliere fondsen gefinancierd zouden kunnen worden.

Een andere belangrijke doelgroep binnen de beeldvormingsaanpak zijn de werkgevers. Door middel van aan de ene kant een voorlichtings-campagne en aan de andere kant het realiseren van stimuleringsmaatregelen moet bij deze groep de omslag gemaakt worden om de ingang van jongeren als werknemer op de arbeidsmarkt te kunnen stimuleren en garanderen.

Het invoeren van meer (snuffel)stages en andere mogelijkheden om jongeren kennis te laten maken met de arbeidsmarkt kan zowel richting jongeren als werkgevers een positieve stimulans betekenen.

Arbeidsmarkttoeleiding

Gerelateerd aan het grote aantal drop-outs en hoge jeugdwerkloosheidspercentage is er op Curaçao sprake van een grote behoefte aan alternatieve arbeidsmarkttoeleidende trajecten op Curaçao. Op financieel vlak zijn er absoluut mogelijkheden deze trajecten de komende jaren gerealiseerd te zien. Behalve dat AMFO dergelijke trajecten prioriteit geeft staat 2^e kansonderwijs, arbeidsmarkttoeleiding en het opzetten van kleinschalige bedrijven centraal in het SNAYDP programma van de EU. Daarnaast zou aanvullend een inzet vanuit particuliere fondsen gerealiseerd kunnen worden. Gelet op continuïteit is het wel belangrijk dat uiteindelijk door de overheid ruimte op de begroting wordt ingeruimd om dergelijke trajecten op structurele basis uit te kunnen voeren.

Om de kans van slagen van arbeidsmarkttoeleidende trajecten te vergroten is intensieve individuele begeleiding van de deelnemers noodzakelijk en dienen zoveel mogelijk op de individuele deelnemers afgestemde maatwerkmogelijkheden geïntegreerd te worden.

5.2.6 Samenvatting

In deze samenvatting worden alle hierboven geformuleerde beleidsaanbevelingen nogmaals schematisch weergegeven en wordt per aanbeveling een indicatie gegeven welke organisaties daarbij een (trekkers)rol hebben te vervullen. Het noemen van organisaties is slechts richtinggevend, de definitieve keuze voor een bepaalde uitvoeringsorganisatie kan hier uiteraard van afwijken:

	aanbevelingen	(trekkers)rol
	onderwijs en educatie	
1	uitvoering geven aan de aanbevelingen uit de beleidsnota "Vroegkinderlijke zorg en ontwikkeling"	DCE
2	opzetten van multi-disciplinaire zorgteams in zowel funderend- als voortgezet onderwijs	DCE, SAE, SGE, schoolbesturen, DJJ, FAJ
3	concretisering Sociale Vormingsplicht	DJJ, DCE
4	creëren meer stage- en leer/werkplaatsen voor praktijkgerichte jongeren, voorkeur volgens het principe van individueel maatwerk en ondersteund met individuele begeleiding	DCE, SAE, schoolbesturen, ROA, VBC
	gezondheid en hulpverlening	
5	verhogen maximale schoolleeftijd leerlingen VSO/ZMLK van 21 naar 25 jaar	DCE, SAE
6	zorgdragen voor voldoende vervolgmogelijkheden voor verstandelijk gehandicapte schoolverlaters	DCE, DWI, Tayer Soshal, Totolika, SGR-Groep
7	inventariseren bestaand aanbod ambulante hulpverlening en van daaruit verbeteringen en aanvullend aanbod opzetten	DCE, DWI, Skuchami, DSH, DJJ
8	aansturen differentiatie en specialisatie binnen residentiële hulpverlening	DCE, DWI, internaten, FAJ
9	optimaliseren aanbod opvoedingsondersteuning	DCE, FAJ, SIFMA, GVI, DSH, Wit Gele Kruis, SVJ, SGE
	welzijn en vrije tijd	
10	ontwikkelingen wijkgerichte naschools activiteiten aanbod voor jongeren van 12 tot 18 jaar bestaande uit zowel educatieve, vormende als algemeen sociaal-culturele activiteiten	DCE, FAJ, FESEBAKO
11	verbeteren functioneren buurtcentra, o.a. door het inzetten van buurt- of sociaal-cultureel werkers	DCE, FESEBAKO, FAJ, SVJ
12	structurele ondersteuning en stimulering vrijwilligers	DCE, FAJ, Steunpunt Vrijwilligerswerk
13	initieren van diverse vormen van jeugdparticipatie	DCE, Openbare Bibliotheek, FAJ, Bos di Hubentut
	veiligheid	
14	realiseren en continueren van een Advies en Meldpunt Kindermishandeling	DCE, DWI, Stg. Kinderbescherming, werkgroep tegen kindermishandeling
15	monitoren project "Veilige Scholen"	DCE, Directie Jeugd en Jongeren, schoolbesturen
16	opzetten weerbaarheidstrainingen jongeren	DCE, SVJ
17	vervolgen discussie ontbreken gesloten inrichting voor jongeren	Departement van Justitie, GOG, DCE
18	opzetten resocialisatieproject jeugdige ex-gedetineerden	DCE, DWI, Reclassering, FAJ
19	uitwerken en implementeren ontwikkelingsbrigade	DCE, Departement van Justitie
20	verbeteren mogelijkheden alternatieve straffen	Dept.v.Justitie, Reclassering, DCE

	werk	
21	ontwikkelen beeldvormingsprojecten op scholen over beroepen en aansluiting onderwijs - arbeidsmarkt	
22	opzetten voorlichtingscampagne en ontwikkelen stimuleringsmaatregelen voor werkgevers	DCE, SAE, DWI, DEZ, SGE, ROA, VBC
23	uitbreiden aanbod praktische arbeidsmarktgerichte trajecten	DCE, SAE, ROA, FEFFIK
24	ondersteunen initiatieven op het gebied van kleinschalige economische bedrijven	DCE, DEZ, Kamer van Koophandel, Fundashon Empresa Chiki

5.3 Financiële afstemming

Natuurlijk is voor de uitvoering van het jeugdbeleid geld nodig. Geconcludeerd kan worden dat er de komende jaren op Curaçao met name op projectbasis vanuit verschillende bronnen een behoorlijk budget beschikbaar is. Echter de verhouding tussen externe projectgelden en reguliere overheidsmiddelen is erg scheef. Om deze beschikbare middelen toch zo effectief en efficiënt mogelijk in te kunnen zetten is nauwe samenwerking en afstemming tussen de financierders noodzakelijk.

Een algemeen uitgangspunt zou hierbij kunnen zijn dat nieuwe projecten zoveel mogelijk in pilotvorm worden uitgevoerd, waarbij een (groot gedeelte) van de financiering gedragen wordt door EU-middelen, AMFO en particuliere fondsen. Om continuering na een succesvolle pilotperiode te kunnen garanderen is commitment vanuit de overheid onontbeerlijk.

Het maken van duidelijke en concrete samenwerkingsafspraken tussen de verschillende financieringsbronnen en het zich committeren van de overheid is een absolute randvoorwaarde voor het kunnen laten slagen van het jeugdbeleidsplan.

5.4 Evaluatie en monitoring

Ontwikkelingen in het sociale veld zijn moeilijk meetbaar. Resultaten zijn niet altijd vanzelfsprekend toe te schrijven aan bepaalde initiatieven of projecten; kinderen worden immers beïnvloed vanuit vele invalshoeken. Om toch veranderingen en ontwikkelingen te kunnen meten in het kader van het jeugdbeleid is het in eerste instantie belangrijk gezamenlijk gedragen indicatoren vast te stellen en, vanuit een 0-meting, deze indicatoren op regelmatige basis te meten.

Gerelateerd aan haar eigen programma is de Federatie Antilliaanse Jeugdzorg zich aan het oriënteren hoe een participatief monitoringsysteem vormgegeven zou kunnen worden. Op basis van ervaringen elders is een eerste aanzet klaar die vertaald en omgezet moet worden naar de specifieke lokale situatie op Curaçao. Met tijdelijk extra personeel inzet kan de vertaalslag naar een voor alle jeugdgerelateerde organisaties geschikt monitoringsinstrument gemaakt worden.

Met dit monitoring instrument kan gemeten worden in hoeverre kinderen zich op specifieke gebieden ontwikkelen en waar extra aandacht nodig is. Het is geen eenmalige meting maar een continue proces om competentie ontwikkeling bij kinderen vast te stellen tijdens verschillende fases van projecten en programma's.

Het is de bedoeling dat de resultaten van deze vertaalslag niet enkel voor FAJ bruikbaar zijn, maar als evaluatie instrument van het jeugdbeleid en jeugdgerelateerde activiteiten overal inzetbaar zijn.

6. Plan van aanpak

Het is de bedoeling dat het jeugdbeleidsplan de komende jaren als basis voor jeugdontwikkeling gebruikt gaat worden. Daarvoor is een grote mate van bekendheid met en draagvlak bij betrokkenen erg belangrijk. Om tot realisering van de aanbevelingen over te kunnen gaan is tevens initiatief en actiebereidheid vanuit zowel overheid als particuliere sector noodzakelijk. In het hier beschreven plan van aanpak wordt een aantal actiepunten op een rijtje gezet om van theorie naar implementatie van het jeugdbeleidsplan over te kunnen gaan.

datum	actiepunten	wie
juni 2005	concept jeugdbeleidsplan gereed	DCE, FAJ
juni 2005	interne bespreking concept jeugdbeleidsplan DCE	DCE
juni 2005	presentatie en bespreking concept jeugdbeleidsplan met (jeugd)organisaties in het veld	DCE, FAJ
oktober 2005	bespreking concept jeugdbeleidsplan binnen Raad voor Integraal Jeugdbeleid	DCE
oktober 2005	presentatie en bespreken concept jeugdbeleidsplan met relevante overheidsdiensten	DCE
november 2005	afmaken definitieve versie jeugdbeleidsplan	DCE, FAJ
november 2005	presentatie jeugdbeleidsplan aan BC	DCE
november / december 2005	vaststelling jeugdbeleidsplan door BC	BC, DCE
vanaf november 2005	opzetten uitvoerings- en monitoringsplan jeugdbeleid	DCE
vanaf november 2005	vertaling onderdelen jeugdbeleidsplan naar producten binnen zorgcontracten	DCE
vanaf november 2005	afspraken maken met instellingen over aan jeugdbeleidsplan gerelateerde producten binnen zorgcontract	DCE + organisaties met zorgcontract
vanaf november 2005	voorleggen aangepaste zorgcontracten en uitvoerings- en monitoringsplan jeugdbeleid aan BC	DCE
vanaf januari 2006	implementatie uitvoeringsplan jeugdbeleid	DCE + anderen
juni 2006	1 ^e voortgangsrapportage uitvoering jeugdbeleidsplan	DCE
november 2006	2 ^e voortgangsrapportage uitvoering jeugdbeleidsplan	DCE
juni 2007	3 ^e voortgangsrapportage uitvoering jeugdbeleidsplan	DCE
november 2007	4 ^e voortgangsrapportage uitvoering jeugdbeleidsplan	DCE
juni 2008	5 ^e voortgangsrapportage uitvoering jeugdbeleidsplan	DCE
juni 2008	start voorbereidingen jeugdbeleidsplan 2009 - 2012	DCE, FAJ, Raad voor Integraal Jeugdbeleid
december 2008	presentatie eindevaluatie en nieuw jeugdbeleidsplan gereed	DCE, FAJ, Raad voor Integraal Jeugdbeleid

De coördinatie van het jeugdbeleid is in handen van de Dienst Cultuur en Educatie, de verantwoordelijke dienst voor het jeugdbeleid op Curaçao.

Deze dienst zal voor de beleidscoördinatie van het jeugdbeleid een programma manager aanstellen. Samengevat bestaan de taken van de programma manager uit de volgende onderdelen:

- coördineren plan van aanpak jeugdbeleid;
- realiseren / optimaliseren afstemming tussen land en eiland;
- realiseren / optimaliseren afstemming tussen overheden en particuliere financierders;
- vertalen jeugdbeleid naar concrete producten in zorgcontracten;
- zorgdragen voor voortgangsrapportages uitvoering jeugdbeleidsplan.

7. Bekostiging jeugdbeleid

Hoewel het in deze fase niet mogelijk is een gespecificeerde en gedetailleerde begroting van alle onderdelen van het jeugdbeleidsplan te maken, is het wel mogelijk een globale raming te geven voor de looptijd van het jeugdbeleidsplan, opgesplitst per beleidsaanbeveling

onderdeel jeugdbeleid	2006	2007	2008	2009	totaal
coördinatie / organisatie uitvoering					
* proramma manager DCE	75,000.00	75,000.00	75,000.00	75,000.00	300,000.00
* beleidsondersteuning	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
* ontwikkelaar monitoringsinstrument	30,000.00	0.00	0.00	0.00	30,000.00
subtotaal	105,000.00	75,000.00	75,000.00	75,000.00	330,000.00
onderwijs en educatie					
* uitvoering aanbevelingenvroegkind.zorg	200,000.00	125,000.00	75,000.00	75,000.00	475,000.00
* opzetten multi-disciplinaire adviesteams	50,000.00	50,000.00	50,000.00	50,000.00	200,000.00
* creëren meer stage / leerwerkplaatsen	500,000.00	500,000.00	500,000.00	500,000.00	2,000,000.00
subtotaal	750,000.00	675,000.00	625,000.00	625,000.00	2,675,000.00
gezondheid en hulpverlening					
* verhogen schoolleeftijd leerling. ZMLK	50,000.00	50,000.00	50,000.00	50,000.00	200,000.00
* vervolg verstandelijk gehandicapten	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
* inventarisatie aanbod ambulante hulpv.	25,000.00	0.00	0.00	0.00	25,000.00
* optimaliseren ambulante aanbod	500,000.00	500,000.00	500,000.00	500,000.00	2,000,000.00
* optimalisering residentiele hulpverlening	1,500,000.00	1,500,000.00	1,500,000.00	1,500,000.00	6,000,000.00
* optimaliseren aanbod opvoedingsonderst.	350,000.00	350,000.00	350,000.00	350,000.00	1,400,000.00
subtotaal	2,425,000.00	2,400,000.00	2,400,000.00	2,400,000.00	9,625,000.00
welzijn & vrije tijd					
* structureel naschools aanbod 12-18 jarigen	1,000,000.00	1,000,000.00	1,000,000.00	1,000,000.00	4,000,000.00
* verbeteren functionere buurtcentra	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
* structurele ondersteuning vrijwilligers	50,000.00	150,000.00	150,000.00	150,000.00	500,000.00
* diverse activiteiten jeugdparticipatie	150,000.00	150,000.00	150,000.00	150,000.00	600,000.00
subtotaal	1,200,000.00	1,300,000.00	1,300,000.00	1,300,000.00	5,100,000.00
veiligheid					
* AMK	350,000.00	300,000.00	300,000.00	300,000.00	1,250,000.00
* monitoring Project Veilig Scholen	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
* weerbaarheidstrainingen jongeren	150,000.00	150,000.00	150,000.00	150,000.00	600,000.00
* gesloten inrichting jongeren	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
* resocialisatie ex-gedetineerden	350,000.00	350,000.00	350,000.00	350,000.00	1,400,000.00
* ontwikkelingsbrigade	1,000,000.00	1,000,000.00	1,000,000.00	1,000,000.00	4,000,000.00
* verbeteren alternatieve strafmogelijkheden	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
subtotaal	1,850,000.00	1,800,000.00	1,800,000.00	1,800,000.00	7,250,000.00
werk					
* beeldvormingonderwijs/arbeidsmarkt	150,000.00	250,000.00	250,000.00	250,000.00	900,000.00
* voorlichtingscampagne werkgevers	150,000.00	250,000.00	250,000.00	250,000.00	900,000.00
* stimuleringsmaatregel werkgevers	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
* uitbreiding arbeidsmarkttrajecten	1,000,000.00	1,000,000.00	1,000,000.00	1,000,000.00	4,000,000.00
* ondersteuning kleinschalige economische initiatieven	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
subtotaal	1,300,000.00	1,500,000.00	1,500,000.00	1,500,000.00	5,800,000.00
totaal	7,555,000.00	7,675,000.00	7,625,000.00	7,625,000.00	30,480,000.00

De uitvoeringskosten voor het jeugdbeleid zouden idealiter opgebracht moeten worden door verschillende intentiteiten. Bij voorkeur is er sprake van samenwerking en afstemming tussen:

- landelijke overheid (ongeveer
- eilandelijke overheid;
- SNAYDP;
- AMFO;
- particuliere fondsen.

De landelijke overheid zal vooral betrokken zijn als het gaat om financiering van (semi) justitiële trajecten. Verwacht wordt dat vanuit deze invalshoek voor de uitvoering van het jeugdbeleid een investeringsbedrag van Naf. 2,500,000.-- ingezet kan worden.

Het SNAYDP heeft voor de komende jaren Naf. 4,500,000.-- voor jeugdgerelateerde projecten. De SNAYDP onderdelen sluiten over het algemeen nauw aan op de in dit jeugdbeleidsplan geformuleerde beleidsuitgangspunten. In die zin is het realistisch dit totale bedrag aan de uitvoering van het jeugdbeleid toe te schrijven.

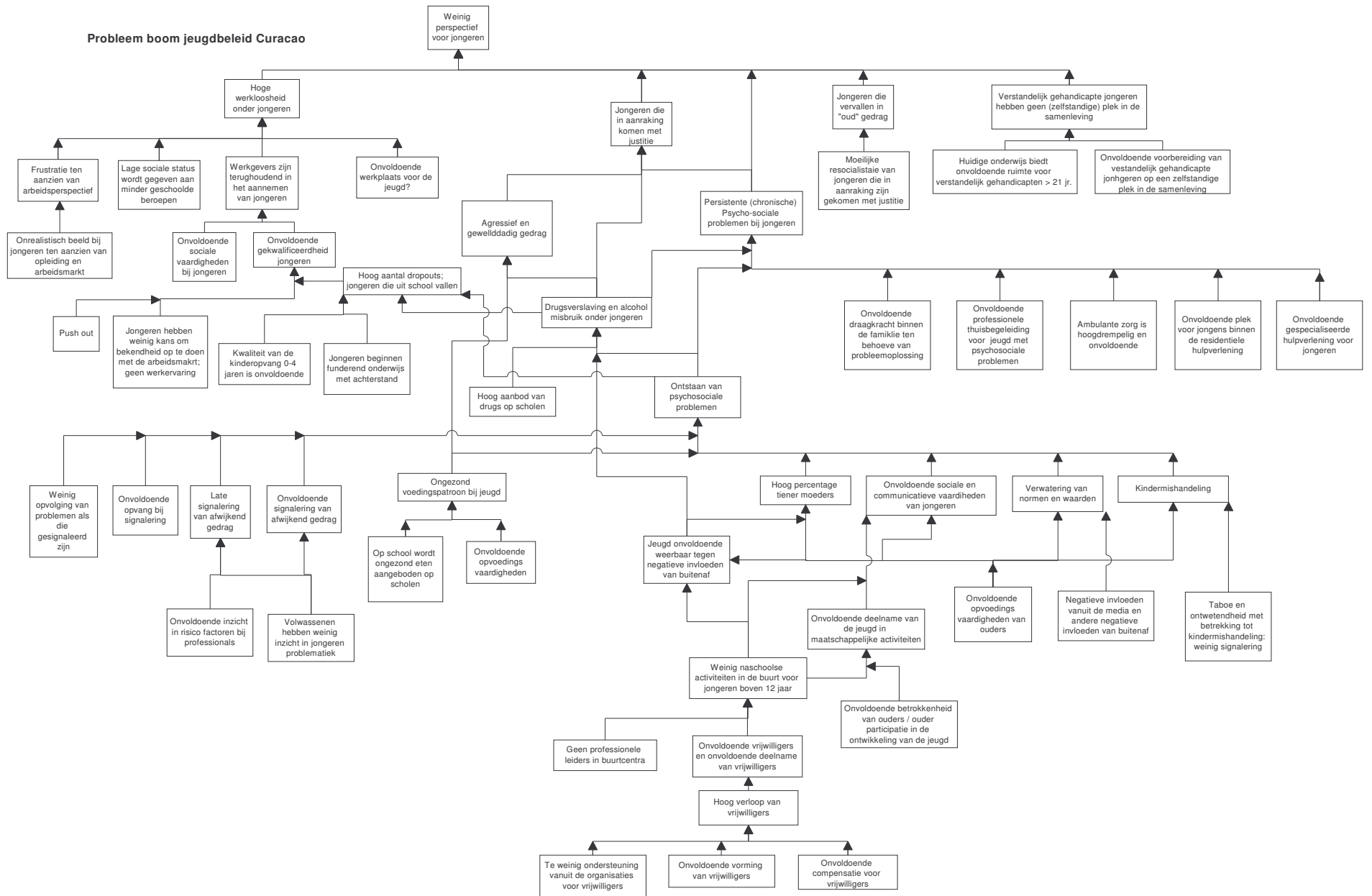
Voor NGO-projecten gericht op jeugd heeft het AMFO voor Curaçao voor de looptijd van het jeugdbeleidsplan een bedrag van in totaal Naf. 4,500,000-- te besteden. Gezien de grote gelijkenis tussen de beleidsuitgangspunten uit dit jeugdbeleidsplan en de door het NGO-platform Curaçao genoemde prioriteiten mag aangenomen worden dat er overlap zal zijn tussen projecten die door AMFO gefinancierd zullen worden en het jeugdbeleidsplan. Op die manier is het redelijk indirect een gedeelte van de AMFO subsidie aan het jeugdbeleidsplan toe te rekenen. In deze fase wordt de hoogte van dat bedrag ingeschat op 75% van de totaal voor jeugdgerelateerde NGO-projecten, oftewel Naf. 16,000,000.--.

Vanuit de belangrijkste particuliere fondsen geldt voor de 4 jarige looptijd van dit beleidsplan een te verwachten inzet voor jeugdgerelateerde projecten van ongeveer Naf. 3,000,000.--.

Op basis van de hierboven aangegeven inschattingen zou het resterende bedrag door het eilandgebied ingebracht moeten worden om alle onderdelen van het jeugdbeleidsplan in de komende 4 jaren uit te kunnen voeren en zo een structureel beter aanbod voor jongeren te realiseren. Dat betreft, in de ideale situatie, een totaal bedrag van Naf. 15,980,000.--.

8. Bijlage: problemen- en doelstellingenboom

Probleem boom jeugd beleid Curacao

hubentut den desaroyo

Doelstellingen boom jeugd beleid Curacao

